

Pregledni rad
UDK 886.2.09:398.8(497.5DUB)
Primljeno: 26.10.1997.

O RUKOPISNOJ ZBIRCI NARODNIH PJESAMA IZ KONAVALA OLINKA DELORKA

TANJA PERIĆ-POLONIJO

SAŽETAK: U prvom dijelu ovoga rada daje se iscrpniji opis rukopisne zbirke narodnih pjesama iz Konavala Olinka Delorka nastale 1961. godine. Prikazuje se građa zbirke u kontekstu ostalih Delorkovih zbirki nastalih na terenu Dubrovačke regije i upozorava na konkretne Delorkove prikaze kazivača i njihovih kazivanja, te opise mjesta u Konavlima. U drugom se dijelu donosi u cijelosti priređena zbirka u kojoj je 159 pjesama iz Konavala.

U dokumentaciji Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu pohranjen je veći broj folklorističkih rukopisnih zbirki s područja Dubrovačke regije.¹ Zbirke sadrže oko 3.550 zapisa usmenih pjesama. Tu građu uglavnom čine prijepisi zbirki Matičinih skupljača s kraja prošlog stoljeća: Glavić (750 pjesama), Lazzari (77), Ljubidrag (60), Marković (84), Milas (91), Mostahinić (20), Murat (149), Palunko (221), Svilokos (22), Vijolić (50) i Vodopić (15), te zbirke suradnika Instituta za etnologiju i folkloristiku (ondašnjeg Instituta za narodnu umjetnost): Bonifačić Rožin (68), Bošković-Stulli (324), Delorko (414), Ivančan (117), Stepanov (879) i Taš (4). Dakle, s jedne je strane oko 1550 zapisa Matičinih skupljača, a s druge oko 1800 Institutskih. U prosjeku ih dijeli šezdeset i sedamdeset godina. Nažalost, novijih zapisa gotovo da i nema.

Suradnici Instituta bilježili su i magnetofonski snimali usmene pjesme, pripovijetke i predaje, poslovice i zagonetke, folklorne napjeve, glazbu i plesove,

Tanja Perić Polonijo, viša je znanstvena suradnica Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Adresa: Institut za etnologiju i folkloristiku, Zvonimirova 17, 10000 Zagreb.

kazivanja o običajima i drugo, ovisno o specijalnosti i okviru struke kojoj su pripadali, ili joj bili bliži. Premda je građa obrađena i uredno pohranjena, tek je njezin manji dio objavljen.²

Olinko Delorko nije objavio posebne studije vezane uz tu građu, ali je dio građe uvrstio u svoje objavljene antologije. Najviše ih je u *Ljubi Ivanovoj* (Split, 1969), antologiji vlastitih zapisa usmenih pjesama iz Dalmacije, u kojoj donosi 41 pjesmu s područja Dubrovačke regije; u *Narodnim lirskim pjesmama* (1963) u ediciji *Pet stoljeća hrvatske književnosti*, knj. 23, objavio je 10 svojih zapisa i 10 zapisa drugih zapisivača.

Delorkove tri rukopisne zbirke iz Dubrovačke regije nisu po broju pjesama najbogatije, ali su svojim pjesničkim dosegom veoma uspjele i zavređuju cjelovito objavljivanje. Rukopisna zbirka iz Župe dubrovačke nedavno je objavljena u *Zborniku Župe dubrovačke*, sv. II (1996),³ a sretna je okolnost da će i konavoska u ovim *Analima* ugledati svjetlo dana.

Donosim ovdje iscrpniji opis Delorkove rukopisne zbirke iz Konavala nastale 1961. godine, te nakon toga u cijelosti rukopisnu zbirku koja sadrži 158 pjesama.

Olinko Delorko, Narodne pjesme iz Konavala, rukopis Instituta za etnologiju i folkloristiku br. 381, Zagreb 1961.

Sve su Delorkove rukopisne zbirke popraćene bogatim predgovorima autobiografskog, folklorističkog karaktera, u kojima nam podastire informacije o putu i količini prikupljene građe, ali i o životu ljudi i njihovim najrazličitijim

¹ Vidjeti u ovom radu: *Popis konzultiranih zbirki*.

² Posebne studije nastale na toj građi i dio građe objavili su: Stjepan Stepanov, »Muzički folklor Konavala.« *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* 10-11 (1966): 461-549; Ivan Ivančan, »Konavoski narodni plesovi.« *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* 10-11 (1966): 363-418; Maja Bošković-Stulli, »Konavosko usmeno pjesništvo.«, u: *Usmeno pjesništvo u obzorju književnosti*. Zagreb: NZMH, 1984: 254-269; Maja Bošković-Stulli, »Pripovijetke i predaje iz Dubrovačkog primorja.« *Zbornik Dubrovačkog primorja i otoka* 2 (1988), Dubrovnik: 323-369; Mirena Pavlović i Anamarija Starčević-Štambuk, »Pregled folklorne građe dubrovačkoga priobalja i Konavala pohranjene u dokumentaciji i biblioteci Zavoda za istraživanje folkloru u Zagrebu.« *Zbornik Dubrovačkog primorja i otoka* 3 (1991), Dubrovnik: 103-111.

³ Olinko Delorko, »Narodne pjesme Župe dubrovačke, zapisane 1962. g.«, priredila Tanja Perić-Polonijo, *Zbornik Župe dubrovačke* 2 (1996), Dubrovnik: 227-263.

problemima. Uz opise kazivača i njihova repertoara nalaze se i podaci o mjestima, prezimenima, refleksije o sudbinama ljudi i hrvatskoga naroda, njihovu životu u ovim krajevima. Stoga Delorkove predgovore čitamo kao pjesnikove crtice s putovanja, kao "kazivanja o jednom vremenu" koja su ujedno i tekst i kontekst usmenim pjesmama njegovih kazivača, stvaratelja i prenositelja rafinirane poezije. Delorko iscrpno citira kazivanja o izvedbi pjesama, o vezanosti pjesama uz običaje i obrede životnog i kalendarskog ciklusa, donosi podatke koje sami kazivači pružaju o načinu učenja i prenošenja pjesama, upozorava na varijante pjesama, uspoređuje vlastite zapise kazivanih pjesama sa zapisima iz prijašnjih klasičnih, rukopisnih ili tiskanih zbirki, te uvijek uspoređuje usmeno pjesništvo s hrvatskom književnom tradicijom.

Upozoravajući na tradiciju, Delorko također uvijek nastoji prikazati usmenu poeziju Dalmacije, pa tako i Dubrovačke regije (unutar koje su i konavoske usmene pjesme) kao spoj pastirsko-seljačke i urbane sredine. Upozorava nas na slike nadahnute feudalnim svijetom, viteškim običajima, s kurtoaznim ponašanjem i rekvizitima razvijenije civilizacije, reminiscencijama iz renesansne i viteške poezije, mediteranske kultivirane patricijske sredine, koje se miješaju sa slikama seljačkog obiteljskog ambijenta.

Delorko će reći: "Baš ta dva elementa, tj. onaj renesansno-viteški, kultiviran, u sjeni skladne kamene arhitekture dalmatinskih gradova i gradića, te onaj drevni iskonski koji se razvijao oko pločarica gola bezvodna kamenjara, daju posebnu draž tradicionalnom pjesničkom stvaralaštvu u Dalmaciji" (Delorko 1969, str. XXI).

Repertoar konavoskih pjesama sličan je repertoaru pjesama u Župi i Rijeci dubrovačkoj, pa i u Dubrovačkom primorju. I tu prevladavaju novelistički raspričane i pustolovne pjesme nad izrazito hajdučkim, ili nose u sebi više baladičnu, sumornu intonaciju umjesto epske heroičnosti. Mnoge se pjesme odlikuju brzim i živim pripovijedanjem, prikazuju ono što je najbitnije, te zbog toga često djeluju fragmentarno. Ali, upravo ta fragmentarnost, kako u svojim osvrtima ističe Delorko, ostavlja dojam tajnovitosti i nedorečenosti i time pojačava poetski intenzitet. Stihovi su skladni i muzikalni, jednostavni i jasni, što je inače odlika usmene poezije. Mnoge od tih pjesama s pravom su uvrštene među najljepša ostvarenja u našoj usmenoj književnosti.

U predgovorima Delorko redovito donosi i kraće podatke o pojedinim selima. Nigdje ne navodi koji su mu izvori bili u skupljanju i bilježenju tih podataka. Pretpostavljam da ih je najčešće zapisivao onako kako je čuo od samih mještana, njegovih informatora koji su mu kazivali o ljudima, kraju i životu. Danas, premda oprezno pristupamo tim podacima i svakako ih

provjeravamo, oni su nam dragocjeno svjedočanstvo iz ranih šezdesetih godina, ali i putokaz u istraživanju stručnjacima, etnologima, folkloristima, demografima, onomastičarima i drugima, posebno nakon ovog sadašnjeg rata, kada tragovi vode na ruševine i zgarišta negdašnjih ljudi i njihovih sela.

O kazivačima i pjesmama u Konavoskoj zbirci

Delorko je 20 dana proveo na terenskom radu u Konavlima (od 17.V. do 7.VI.1961.). Sela i zaseoci pojedinih sela u kojima se kroz to vrijeme odvijao njegov rad bila su: Pridvorje, Rudež (zaselak Pridvorja), Gabrile, Dubravka, Vodovađa, Dunave, Ljuta, Đurinići, Čilipi, Radovčići, Molunat, Pločice, Obod, Cavtat, Mihanići, Lovorno, Karasovići (zaselak Paljega Brda) i Tušići (zaselak Grude). Najviše je pjesama zapisao u Pridvorju (uključivši tu i zaselak Rudež) - 37 pjesama, te u Dunavama - 27 pjesama. U Obodu i Cavtatu, kako navodi, nije zapisao ni jednu pjesmu. To, naravno, ne znači da je i najbolje pjesme za vrijeme tog terenskog rada zapisao jedino u tim selima, jer je, na primjer, izvrsnu pjesmu *Razboje se mladi Banoviću* (u zbirci br. 83), zapisao u Đurinićima; isto tako uspjelu pjesmu, koja počinje stihom *Sunce zađe a mjesec izade* (br. 96), zabilježio je u Čilipima; također dobru pjesmu *Zametnu se kolo devojaka* (br. 154), zapisao je u Tušićima, zaselku Grude.

Najbolje kazivačice za vrijeme tog puta bile su Delorku:

Ane Kralj rođ. Škilj, rođ. 1879. god. u Dunavama, koja je tada živjela u Dunavama. Njezina je i jedna od najljepših pjesama u ovoj rukopisnoj zbirci *Poboje se Vido Madušića* (pod br. 79; Zapis: 24.5.1961. u Dunavama):

Poboje se Vido Madušića,
on boluje sedan godin' dana,
od kosti mu meso otpadalo,
kroz kosti mu trava pronicala.
Sele njemu tanko progovara:
"O moj brate, Vido Madušića,
velik li si grijeh učinio,
da m' je dovest oca redovnika,
da mu svoje ispovidiš grijel!"

Ane Đerđi rođ. Đurković, rođ. 1910. u Jasenici, živjela je u Đurinićima;

Pava Majčica rođ. Prokurica, rođ. 1882. god. u Pridvorju (zaselku Rudež), živjela je u istom zaselku;

Luce Bokarica rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi, živjela je u Tušićima, u zaselku Grude. Bila je najstarija od svih kazivača za vrijeme tog terenskog rada (imala je 98 godina). Rekla je Delorku da “ne umije u knjigu!” i time objasnila da je nepismena. Delorko je imao sreću da je posjeti baš kad se dobro osjećala i kada je bila spremna kazivati sve što je nekad znala (iako je vjerojatno, pretpostavlja Delorko, broj pjesama koje je još tada znala ili koje je nekad znala, daleko veći od broja pjesama koje je njemu kazivala). Veliki broj pjesama, i to vrlo dobrih, kao što su i one koje je znala Luce Bokarica, znala je i Ane Đerđi, rođ. Đurković, rođena 1910. u Jasenici, a tada je živjela u Đurinićima.

Kao pri svakom svom dotadašnjem radu na terenu, tako je i za vrijeme toga Delorko tragao za što većim brojem varijanata pjesme koju je posebno izdvojio zbog njene uspjelosti. U ovoj je zbirci ta pjesma - među još nekima - pjesma *Banovića dozivala majku*, ona koju je prvi put za vrijeme tog puta zapisao u Pridvorju od **Marije Skvičalo** (vidi u zbirci br. 24). Najpotpuniju varijantu kazivala mu je Ane Đerđi u Đurinićima (u zbirci br. 83, s početnim stihom *Razboje se mladi Banoviću*. Zapis: 25.5.1961.):

Razboje se mladi Banoviću,
on dozivje staru svoju majku:
“O starice moja mila majko,
sva u poju sazrela šenica,
sa šenice polijeće klasje,
svak je pobro bijelu šenicu,
a mi našu ni počeli n’jesmo, (...)

Ali, bez obzira na Delorkovo traganje za tom varijantom, pjesma je, izgleda, u svim njenim oblicima, i koje je zapisao i koje nije, bila najpopularnija usmena pjesma u Konavlima.

Marija Skvičalo (iz Pridvorja) rekla je Delorku da su se narodne pjesme pjevale ili kad se želo o Petrovu danu, ili kad se paslo ovce, ili kad se plesalo kolo.

U Vodovađi je Delorko upoznao i **Nika Lazarevića**, neoženjena čovjeka koji se nakon pedeset godina provedenih u Americi vratio kući. Sa sobom je donio one iste gusle koje je prije pedeset godina odnio u Ameriku. Rado je na njima svirao, posebno, kako je rekao Delorku, kad bi ga “spopala želja za pjesmom” (str. IX).

Kratke pjesme kazivačica **Nike Bupić** iz Dunava naziva “kanticama”, “svaskama”; **Luce Škilj** “povicama”. Evo kako je ta ista kazivačica odgovorila kad ju je Delorko zapitao gdje je naučila svoje pjesme: “Naučila sam ih u

planini kad bi čuvala ovce s majgurama (tj. s djevojkama) u Hercegovini. Ja bi Hercegovkama svoje pjesme kaživala a one meni njihove” (str. X). Objasnila je također da “čepački pjevati” znači uz gusle pjevati ili “staviti prst u uvo pa kantati”, a za hercegovačke pjesme rekla je da su “drugovačije” od njihovih, konavoskih. (isto)

“U selu Ljuta zapisao sam svega tri pjesme - upozoravao je Delorko - a i te sam zapisao od Pridvorke **Mare Marinović** samo udate u Ljutoj. Svekrva te Mare (koja se isto zvala **Mare** a prije udaje zvala se **Dobrašin**, stara 72 godine, kaza mi sljedeće: ‘Ko blago čuva ima najviše pjesama, on ima vremena za inventavat’. Njoj je, naime, izgleda bilo neugodno što nije znala ni jedne pjesme (ako se nije pretvarala radi posla da ih ne zna). Mare je pomagala svekrvi kad je kazala da se u Pridvorju uvijek mnogo pjevalo, a u Ljutoj malo ili nikako. Usto Mare Pridvorka mi je kazala da je svoje pjesme naučila od svoje majke Ane Marinović” (str. X-XI).

Izvrсна kazivačica Ane Đerđi, u Đurinićima, koju je već Delorko spomenuo među najboljima na tom putu, rekla je u sobi, kad je na jednom mjestu zapela u pjevanju pjesme: “Ne mogu ja pjevat ođe, nego gore u brdu.” Objasnila je i otkud zna te pjesme: “Naučila sam ih slušajući brata i oca koji su bili guslari. Brat mi se zove Mijo Đurković i živi u Jasenicama”. Za tog Miju Đurkovića, brata Anina, rekao je i Pero Đerđi, Anin muž: “Pamtežljiv je mnogo i zna pravilno gundati” (str. XI).

Selo Pridvorje posjetio je Delorko drugi put 26. V. U zaselku Podvor upoznao je kazivačicu i pjevačicu, staricu Pavu Majčicu rođ. Prokurica, koja je tamo i živjela. Evo kako mu je objasnila kako je došla do velikog broja pjesama koje zna: “Đegod bi čula, upamtila bi: kod komina uvečer, na paši, kad bi se sastala mladost!” (str. XII).

U Čilipima je Delorko zapisao jednu od najljepših pjesama u ovoj zbirci, već spomenutu pjesmu br. 96 *Sunce zađe a mjesec izađe*, koju mu je kazivala dobra kazivačica usmenih pjesama **Luce Vezilić rođ. Simović** (br. 96, zapis: 27. 5. 1961.):⁴

⁴ S tom je kazivačicom dosta radila i Maja Bošković-Stulli (vidi njezinu rukopisnu zbirku Instituta br. 171).

Sunce zađe, a mjesec izađe,
a u dvoru nesta vode 'ladne.
U tom dvoru devet nevjestica,
a deseta zava Anđelija.
Svaka se je redom poredila
kako ć'koja na vodicu poći,
redak dođe Anđelije zave,
redak dođe da na vodu pođe (...)

Luce Vezilić je kazivala i veoma uspješnu uspavanku *Buli, nini u zlaćenju zipci* (u zbirci pod br. 97, zapis: 27. 5. 1961.)

Buli, nini u zlaćenju zipci,
tvoja zipka na moru kovana,
kovala je tri dobra kovača,
kovali je tri godine dana, (...)

Marica Desin rođ. Božović iz Molunta kazivala je pjesme koje se u zbirci nalaze pod br. 110, 111 i 112.

"Kada sam u Mihanićima pitao u obitelji **Bože Radina** zašto u kući drže gusle kad u njih nitko od ukućana ne svira, odgovorili su mi: 'Držimo ih u kući zato da gost kad dođe može zagunditi. Mi ne znamo gunditi.' Budući da gotovo u svim selima Konavala ima gusala a svirača daleko manje, moglo bi se zaključiti da su gusle u njih ono što je klavir u građanskim kućama: predmet kućnog ukrasa ali i stanovite muzičke kulture" (str. XIV).

Božo Radin, stari boležljivi čovjek, Delorku je tom prilikom rekao da je Božur Lasić neki tip konavoskog Matije Gupca, jer se isto kao i Gubec - borio protiv gospode. Upotrijebio je i poslovicu: "Vlaške pjesme a turske zemlje" i protumačio da to znači da dok su Vlasi pjevali pjesme, Turci su zauzimali najljepše i najplodnije zemlje. "Gdje su se Turci nastanili tu je uvijek plodna zemlja, a po sudu Bože Radina bilo bi bolje za Vlahe da su zauzimali dobre zemlje umjesto što su pjevali suviše nepotrebne pjesme. (Kao da je to od njih zavisilo, moja primjedba!)", dodaje Delorko (str. XIV).

U istom selu kazivačica **Pava Letunić** mu je rekla: "Nisam ja pjesmarica nikakva, ja sam čuvala ovce!" (str. XV). Ona je, naime, razlikovala pjesme iz pjesmarica i pjesme koje se pjevaju na paši, uz komin, u kolu itd. Svoje pjesme, kako je rekla, naučila je na paši. Pave Letunić (rođ. Vragolov), rodila se u Brotnicama a tek poslije udaje doselila se u Mihaniće.

U Lovornom je Delorko naišao na starca **Nika Uroša** rođ. 1872. god. u Lovornom, koji mu je, kad ga je zapitao zna li koju pjesmu rekao: "Ja sam pozaboravio tih pjesmica!", ali, ipak je Delorko zapisao rafinirane uspjele stihove koji govore o ljubavnoj čežnji (br. pjesme 134, zapis: 2. VI. 1961.)

"Mare moja, dušo moja,
čim mirišu njedra tvoja,
jali dunjom, jal' jabukom,
jal' narančom dubrovačkom?"

"Niti dunjom, nit jabukom,
nit narančom dubrovačkom
nego dušom djevojačkom."

I **Stane Uroš**, njegova nevjesta, naučila je svoje pjesme: "Među dečetinom na paši!" (str. XV).

Boroje Kesovija, rođ. 1900., iz Lovorna, vodio je Delorka prvi dan kroz selo i nagovarao ljude da mu kazuju pjesme. Bio je dobar informator.

Luce Šemeš iz Lovorna objasnila je gdje je naučila pjesme koje je kazivala: "Uz komin iz libra, na paši, kad bi brali travu, šenicu; sve bi se tada pjevalo!" Na stihove iz zbornika Nikše Ranjine: "Našla e hrabra djevojčica u travicu speći //, prijede ga je poljubila negli ga je probudila", koje joj je Delorko naveo, Luce Šemeš je počela recitirati pjesmu: "Porasla je djetvelina //, trava zelena" ali nije znala dalje. (str. XV).

I **Ane Pećar** (iz Karasovića) davala je više- manje iste podatke: "Naučila sam pjesme na paši, jer se prije odilo na pašu." (str. XV)

Podaci o selima u Konavoskoj zbirci

Kao što sam već navela, Delorko te podatke navodi prema kazivanjima kazivača iz Konavala.

Pridvorje ima oko 450 stanovnika, navodi Delorko. Prezimena glase: Majčica, Zlovečera, Caput, Dragić, Mihočević, Čagalj, Veselić, Čeović, Obad, Kralj, Popijevalo, Skvičalo, Dimnić, Maslač, Kličan, Pokurica, Marinović, Karaman, Pekoč, Sukurica, Bijele, Đurić, Baro. Misle da su došli iz Hercegovine, i to iz njezinog hrvatskog dijela. Navode da tamo i sad ima njihovih prezimena. O tome mu je govorio **Stjepo Obad** s nadimkom "Bučilo", rođ. 1896. god., a drugi su to potvrdili. "Stanovnici Pridvorja - bilježi Delorko -

veselili su se posjeti iz Zagreba. Kažu za sebe da se nalaze na samom repu Hrvatske, ali da je zato možda više vole od onih koji su u njezinoj sredini. Tuže se da se na njih često zaboravlja. (Predgovor, str. VII).

Ane Kralj mu je rekla da je selo dobilo ime po dvoru konavoskog kneza, ono se, naime, nalazi "pri dvoru" (Pridvorje). Dvor je postojao i kada je bio Delorko, iako nešto oštećen, a jedan njegov dio bio je i nastanjen.

Pridvorje se smatra središtem Konavala. Stanovništvo se u Pridvorju bavilo zemljoradnjom: uzgajali su smokve, masline i vinovu lozu, a bavili su se i povrtlarstvom. To je bilo glavno zanimanje svih sela koje je Delorko posjetio u Konavlima. Iznimka je bio jedino Molunat koji se nalazi na moru i čiji su se stanovnici bavili ribolovom i turizmom.

Selo *Dubravka* imalo je tada oko 400 stanovnika. Nekoć se, tj. još do 1960. godine zvalo Mrcine, a seljani su tumačili da je to ime nastalo od riječi Vrsine, odnosno vrsinje, i u vezi je s vrhovima koji selo okružuju. Prezimana su: Kovačević, Miloglav, Urlović, Đuraš, Katić, Milković, Marnić, Hendić, Jagić, Grmoljez, Balić, Perak, Kuliš itd.

Selo *Vodovađa* prije se zvalo Tvrdojevina "a poslije je dobilo ime po vodi Vodovađi koja malo poviše njega izvire a onda teče kroz samo selo, slijeva se u rječicu Konavočicu pa u rijeku Ljutu da kroz prokopani tunel u konavoskom polju, ispod strmih hridina - koje opasaju obalu Konavala - uđe u more. Tunel je prokopan pred pet godina. Do izgradnje tunela voda je iz konavoskog polja (naravno prije toga preplavivši ga za velikih kiša) ulazila u more kroz jazove" (str. IX).

Vodovađa je tada imala oko 320 žitelja. Zaseoci su joj Bani i Vatasi. Prezimana su u selu bila: Fiorović (dobro ušćuvana zadruga koja je imala više članova i na čijem je čelu bio najstariji muški član Luka Fiorović), Ramadan, Zamučen, Rudić, Švago, Memed, Petrović, Rončević, Bajo, Zovan, Štaka, Ban, Alaga, Trtoman, Miladin i nekadašnji Urlin a sada Vatrić, zatim Bjeloš, Cicijelj, Brajčević, Piučić, Lazarević, Čupić. Bavili su se poljoprivredom. Nekoć su se bavili i stočarstvom, dok se smjelo držati koze. Sve ove podatke o selu Vodovađe dobio je Delorko od već spomenutog Luke Fiorovića.

Selo *Dunave* imalo je tada oko 400 stanovnika (66 kuća). Prezimana su bila: Škilj, Bagoje, Boroje, Ljutić, Živac, Brajević, Lasić (od ovih je potekao poznati hajduk ovoga kraja Božur Lasić, o kome pjeva i jedna odulja epska pjesma), Grzilo, Basor, Ban, Valjalo, Primić, Čučuk, Vučica, Kralj, Bupić, Pušić, Obradović, Dubretić, Dubreta. Stanovnici sela Dunave bavili su se zemljoradnjom: loza, smokva, maslina i povrće. "U posljednje vrijeme je dosta ljudi iz

ovoga sela namješteno u Grudi (službenici, radnici), na gradnji aerodroma (negdje blizu Čilipa), u novo podignutoj stočarskoj stanici, te u samom Dubrovniku” (str. X).

Ljuta je imala oko 30 kuća, odnosno oko 250 stanovnika. Prezimana su bila: Cucalo, Živanović, Dobrašin, Mortižija, Skance, Đurković, Taraš, Dimnić itd. Selo je dobilo ime po rijeci Ljutoj koja teče kroz samo selo.

Selo *Đurinići* imalo je 48 kuća i oko 300 stanovnika. Dijelilo se na tri “zaseljka”: Donji Đurinići, Gornji Đurinići i Višnjići. Evo prezimana pojedinih obitelji u tom selu: Đurinić, Antunović, Desin, Radin, Ljubenko, Kise, Stijepović, Grepo (doselila iz Korčule), Rašković (iz Crne Gore ali to može značiti npr. i iz Perasta, Dobrote, Budve pa i samog Kotora), Savulan, Mijač, Mijović, Miletak, Đuratović, Rašica (od ovih su potekli oni iz Dubrovnika koji su dali jednog slikara Marka i jednog arhitekta Boška) i Božović. Rašica su iz zaselka Višnjići.

Selo *Čilipi* imalo je u vrijeme kada je Delorko istraživao oko 750 žitelja i smatralo se najreprezentativnijim selom u Konavlima. Tada je Delorko opazio da između Čilipa i Pridvorja postoji neka vrst antagonizma. “Pridvorčani misle da je njihov folklor pravi, istinski a onaj u Čilipima nakalamljen, udešen samo zato da ga se što tričavijeg pokaže strancima koji svake nedjelje ili blagdana ‘skoče na čas dva’ iz Dubrovnika da ga vide” (str. XII).

Zaseoci Čilipa zvali su se: Čilipi, Mašeše, Beroje, Bistroće, Miočići i Milječići, a prezimana su bila: Ruso, Korić, Kusalić, Obradović, Borovinić, Skurić, Stolić, Župan, Novaković, Vezilić, Simović, Grbić, Novak, Njire, Bošković, Brajica, Pupica, Kordić, Krilanović, Puj, Bakić, Rešetar, Stanović, Miljanović, Popić, Bjelokosić, Radović, Kalačić, Kravić i Škobelj.

Selo *Radovčići* se dijeli na Gornje, Donje i Srednje Radovčiče; imalo je oko 60 kuća i oko 300 stanovnika. Prezimana su bila: Cvjetković, Vuković, Bendiš, Rilović, Srezović, Ljubić, Bekić, Tomaš, Divizić, Koprivica, Kralj itd. (zanimljivo je da obitelji koja bi se zvala Radovčić u ovom selu nije bilo). “Selo je vrlo slikovito. More mu je dosta blizu samo ga dijele od njega visoke strme klisure po kojima jedino znadu silaziti i uspinjati se Radovčani”. (str. XIII)

Molunat je selo koje je nastalo u novije vrijeme, i to od doseljenika iz bližih konavoskih sela. Imalo je 20 kuća i oko 100 stanovnika. “Marica Desin r. Božović mi kaže da ime sela potječe još od starih Grka kojima da je na današnjem prostoru Molunta bila naseobina. Iz dviju uvala nerijetko ribari izvuku po kakav antički predmet” (str. XIV). Prezimana u Moluntu glase:

Božović, Bećir, Saulačić, Vidak, Antunović, Đuratović, Pulig, Zorović, Mijović, Desin, Tulić, Kristić, Metković, Cvjetković i Kise.

Mihanići su imali 32 kuće i oko 200 žitelja. Prezimena su glasila: Miljas, Letunić, Kukuljica, Radin, Đukan, Kovačić, Alega, Šiša, Butijer, Cikut, Šutalo i Hajdić.

U Grudi su Delorku napomenuli da žitelji sela Mihanići priređuju najukusnija jela u Konavlima!

Selo *Lovorno* dobilo je ime po vodi Lovornoj koja teče kroza nj.

U *Karasovićima*, zaseoku Paljeg Brda, prezimena glase: Pećar, Čebo, Miloglav, Astić.

Na kraju, umjesto zaključka, još jednom ću istaknuti Delorkovo znalačko i marljivo traganje za tradicijskim vrijednostima usmenih pjesama u Konavlima. Bilježeći pjesme, komentirao je geografski položaj Konavala koji je obilježio i konavosko usmeno pjesništvo: s jedne strane, Konavle su blizu obale Jadranskog mora i tu se mediteranska pomorska tradicija i kultura prožima s ruralnom, kmetskom, često u potlačenom odnosu s Dubrovačkom Republikom, a s druge strane, položaj Konavala podno hercegovačkih brda i uz utjecaj patrijarhalnih dinarskih tradicija koje su odatle dolazile, također karakterizira usmeno pjesništvo. Danas nam je iščitavanje Delorkovih zapisa pjesama iz spomenute zbirke dvostruko svjedočanstvo: one označavaju hrvatski kulturni indentitet na prostoru Dubrovačke regije i naglašavaju estetsku dimenziju individualne usmenoknjiževne kreacije. Stoga donosimo, kao što smo najavili, u cijelosti Delorkovu rukopisnu zbirku usmenih pjesama iz Konavala.

Pjesme nose broj pod kojim su u rukopisnoj zbirci, a na kraju se, uz prvi stih, donose i podaci o kazivačicama i kazivačima.

Literatura

Balarin, Nike. »Konavli. Ženidba (na Grudi).« *Zbornik za narodni život i običaje* 3 (1898): 276-302.

Bogdan-Bijelić, Pavlina. »Ženidba (Konavli).« *Zbornik za narodni život i običaje* 27 (1929): 110-136.

Bogišić, Valtazar (Baldo). *Narodne pjesme iz starijih, najviše primorskih zapisa*, I. Biograd, 1878.

Bošković-Stulli, Maja. *Usmena književnost*. Zagreb: Pet stoljeća hrvatske književnosti, knj. 1, 1978.

———. »Konavosko usmeno pjesništvo.», u: *Usmeno pjesništvo u obzorju književnosti*. Zagreb: NZMH, 1984: 254-269.

———. »Pripovijetke i predaje iz Dubrovačkog primorja.« *Zbornik Dubrovačkog primorja i otoka* 2 (1988), Dubrovnik: 323-369.

———. »Folklorno događanje u gradu Dubrovniku.«, u: *Pjesme, priče, fantastika* Zagreb: NZMH - ZIF, 1991: 5-47.

Delorko, Olinko. *Narodne lirske pjesme*. Zagreb: Pet stoljeća hrvatske književnosti, knj. 23, Matica hrvatska - Zora, 1963.

———. *Ljuba Ivanova*, Split: Matica hrvatska, 1969.

Ivančan, Ivan, »Konavoski narodni plesovi.« *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* 10-11 (1966): 363-418.

Stepanov, Stjepan. »Muzički folklor Konavala.« *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* 10-11 (1966): 461-549.

Stulli, Bernard, *Povijest Dubrovačke Republike*. Dubrovnik-Zagreb: Arhiv Hrvatske - Časopis "Dubrovnik", 1989: posebno 109-112.

Popis konzultiranih rukopisnih zbirki koje posjeduje Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, u kojima su zapisane usmene pjesme s područja Dubrovačke regije (Dubrovačko priobalje i Konavle)

Kratice u popisu: IEF - Institut za etnologiju i folkloristiku; INU - Institut za narodnu umjetnost; MH - Matica hrvatska; ONŽO - Odbor za narodni život i običaje HAZU (JAZU); rkp. - rukopis; mgtf. - magnetofonski zapis.

Bobić, Ivo. *Pirne pjesme i običaji, Selo Mravinjac*. IEF, rkp. 436, 35 napitnica, pronašao i predao IEF-u (INU) N. Bonifačić Rožin, 1963.

Bonifačić Rožin, Nikola. *Hrvatski Konavoski narodni običaji*. IEF, rkp. 386;

15 pjesama, 1961.

———. *Hrvatski narodni običaji iz okolice Dubrovnika (Župa i Rijeka dubrovačka)*. IEF, rkp. 393; 9 pjesama, 1962.

———. *Folklorna građa iz Dubrovačkog primorja*. IEF, rkp. 433; 22 pjesme, 1963.

———. *Folklorna građa s otoka Šipana*. IEF, rkp. 754; 14 pjesama, 1965.

Bošković, Ivan. *Narodne pjesme iz Dubrovačkog primorja (Trnovica)*. IEF, rkp. 369; 11 pjesama. 1960.

———. *Folklorni zapisi iz Dubrovačkog primorja*. IEF, rkp. 824; svatovske pjesme 5, kolende 8, ljubavne pjesme 8, rodoljubne pjesme 3, šaljive pjesme i rugalice 5, razne pjesme 6; ukupno: 35 pjesama, 1960-1967.

Bošković-Stulli, Maja. *Narodne pjesme, priče, predaje i drugo sa Šipana i Lastova*. IEF, rkp. 115; 34 pjesme, 1953.

———. *Narodne pjesme, običaji, priče, predaje i drugo iz Konavala*. IEF, rkp. 171; 49 pjesama, 1954.

———. *Folklorna građa iz Konavala 2*. IEF, rkp. 394; 29 pjesama, 1961.

———. *Izbor priča i pjesama Dubrovačkog područja (iz fonoteke IEF); Dubrovačko priobalje i Konavli, Slano, Šipani, Brgat, Čilipi*. Mgtf. 1758; 103 pjesme, 1961-1963.

———. *Narodne pripovijetke, predaje i pjesme iz Dubrovačke župe i Rijeke dubrovačke*. IEF, rkp. 414; 35 pjesama, 1962.

———. *Narodne pjesme, pripovijetke i predaje iz Dubrovačkog primorja*. IEF, rkp. 429; 74 pjesme, 1963.

Delorko, Olinko. *Narodne pjesme iz Konavala*. IEF, rkp. 381; 159 pjesama, 1961.

———. *Narodne pjesme iz Župe i Rijeke dubrovačke*. IEF, rkp. 391; 88 pjesama, 1962.

———. *Narodne pjesme iz Dubrovačkog primorja*. IEF, rkp. 421; 167 pjesama, 1963..

Glavić, Baldo. *Junačke i ženske pjesme iz Dalmacije i Hercegovine*. (ONŽO, MH 179), IEF, rkp. 201/I-XIV, 1865-1885; 709 pjesama (među njima i s područja Dubrovnika), 1887.

———. *Ostavština; Autorove vlastite pjesme, pisma, priče, narodne pjesme, poslovice i dr.* IEF, rkp. 375; 42 narodne pjesme.

- Ivančan, Ivan. *Zapisi iz Konavala*. IEF, rkp. 382; 74 pjesme, 1961.
- . *Zapisi iz Lopuda, Koločepa i Šipana*. IEF, rkp. 383; 2 pjesme, 1961.
- . *Dubrovačka Župa; Stihovi, plesanje, pjevanje, sviranje te običaji*. IEF, rkp. 415; 12 pjesama, 1962.
- . *Rijeka dubrovačka i Osojnik*. IEF, rkp. 420; 8 pjesama, 1962.
- . *Folklor Dubrovačkog primorja*. IEF, rkp. 428; 16 pjesama, 1963.
- Kovačević, Nevenka. *Narodne pjesme Župe dubrovačke*. IEF, rkp. 105; 9 pjesama, 1952.
- Lazzari, Bruno. *Pjesme iz dubrovačke okolice i Boke Kotorske*. (ONŽO MH 150), IEF, rkp. 4; 77 pjesama, 1889.
- Ljubidrag, Nikola. *Narodne pjesme iz Dubrovnika*. (ONŽO MH 9), IEF, rkp. 162; 60 pjesama, 1892.
- Macan, Tomislav. *Stare pjesmice iz Župe dubrovačke*. Fotokopija, IEF, rkp. 938; 90 pjesama, 1929-1946.
- Marković, Krsto. *Junačke i ženske narodne pjesme iz dubrovačke okolice*. (ONŽO MH 141), IEF, rkp. 50; 84 pjesme, 1892-1893.
- Milas, Mato. *Hrvatske narodne pjesme iz dubrovačke okolice*. (ONŽO MH 105), IEF, rkp. 148; 91 pjesma, 1884.
- Mostahinić, Antun. *Zbirka narodnih pjesama po cavtatskoj okolici*. (ONŽO MH 46), IEF, rkp. 211; 20 pjesama, 1892.
- Murat, Andro. *Narodne pjesme iz Luke na Šipanu*. (ONŽO MH 40), IEF, rkp. 163; 149 pjesama, 1886.
- Novaković, Vlaho. *Pjesma o Lasiću Božuru*. Cavtat, IEF, rkp. 416; 1 pjesma, 1954.
- Palunko, Vice. *Narodne pjesme iz Hercegovine (Popovo) i Šipana kod Dubrovnika*. (ONŽO MH 139), IEF, rkp. 41; 221 pjesma, 1860-1862, 1869-1871.
- Pjesme "na narodnu" iz rukopisa iz 18. st.* Fotokopija rukopisa Knjižnice 18. st. Male Braće u Dubrovniku, N 192 (28): 2937; IEF, rkp. 1028; 16 pjesama.
- Stanković, Andro. *Pokladni vrabac iz sela Dubravka (Konavle)*. IEF, rkp. 840; 1 pjesma, 1960.
- Stepanov, Stjepan. *Folklorna građa na otocima Mljetu i Šipanu*. IEF, rkp. 303; 148 pjesama, 1956.

———. *Folklorna građa sa otoka Šipana*. IEF, rkp. 297; 44 pjesme, 1956.

———. *Narodne pjesme, priče, pitalice i zagonetke, dječje brojalice, svatovski običaji; Dubrovačko primorje i otok Šipan; sv. 1-3*. IEF, rkp. 331; 334 pjesme, 1958.

———. *Narodne popijevke iz Dubrovnika; Po zapisima Zdenke Šapre*. IEF, rkp. N(ote) 230; 30 pjesmama, 1958.

———. *Melodije narodnih pjesama iz Konavala*. IEF, rkp. N(ote) 304; 69 pjesama, 1961.

———. *Narodne pjesme i plesovi iz Župe i Rijeke dubrovačke*. IEF, rkp. 305; 53 pjesme (27 s melodijom, 26 bez melodija), 1962.

———. *Narodne pjesme Dubrovačkog primorja, dijela Pelješca i otoka Šipana*. IEF, rkp. 442; 160 pjesama, 1963.

Svilokos, Andrija. *Narodne pjesme iz Dubrovnika*. (ONŽO MH 32), IEF, rkp. 292; 22 pjesme, 1885, 1886.

Taš, Ljelja. *Narodne pjesme i običaji iz okolice Dubrovnika*. IEF, rkp. 117; pjesme, 1953.

Vijolić, Đuro. *Narodne pjesme I i II; Konavle*. (ONŽO, MH 158a-b), 50 pjesama, 1887-1890.

Vodopić, Vice. *Junačke narodne pjesme iz Dubrovnika*. (ONŽO, MH 22) IEF, rkp. 235; 15 pjesama, 1871.

Olinko Delorko

NARODNE PJESME IZ KONAVALA

Pridvorje, Gabrile, Dubravka (Mrcine), Vodovađa, Dunave, Ljuta, Đurinići, Čilipi, Radovčići, Molunat, Pločice, Mihanići, Lovorno, Karasovići (zaselak Paljeg Brda) i Tušići (zaselak Grude)

1.

Pije vino trideset serdara
iz Krajine krvavih Kotara,
a u dvoru Smiljanić Ilije.
O svačemu zborili serdari
...

2.

Ječam žela lijepa djevojka,
ječam žela, ječmu govorila:
"Ječam žito, u Boga si l'jepo,
svatovski te konji pozobali,
ili moji ili brata moga,
prvo moji pa onda brata moga!"

3.

Gorom ide Kraljevića Marko,
gorom ide, popijeva tanko
i on traži po gori đevojke,
ne bi l'kojoj objubio lišće,
svakoj ti je objubio lišće,
samo nije seji i rodici,
a ma 'oće ikada rodici,
ako nikad kad na vodu dođe.

4.

L'jepa moja livado zelena,
na tebi je trava povaljena,
n'jesu vile travu povalile
već je mladić i l'jepa djevojka:

mladić kosom, a djevojka srpom,
obadva su umorni zaspali.

5.

Došla Mare pa je ruže brala,
pa je splela tri v'jenca zelena:
prvoga je Bogu na dar dala,
drugoga je sebi odabrala,
a trećega niz vodu pustila:
i ovako njemu govorila:
"Plovi, plovi, moj zeleni v'jenče,
dok doploviš do Ivana grada,
pozdravi mi moga milog draga!"

6.

'Ajde zbogom, neve naša,
ne oziri se,
na putu ti dobra sreća
i gospodin Bog ...
Na babove b'jele dvore,
tamo ćeš ih nać!

7.

Dobro došo, đuveglja,
s mladom nevjestom,
kako ti je tamo bilo,
jesu li te darovali,
jali zlatom, jali platnom,
prije zlatom, nego platnom!

8.

Ovi babo sina ženi,
pa se veseli;
ova majka sina ženi,
pa se veseli;
ove sestre brata žene,
pa se vesele;
ova braća brata žene,
pa se vesele!

9.

A vesele drugarice moja,
a vesele, da 'vo poberemo,
u bega je sazrela šenica,
sazrela je i još je prezrela,
bego silnu vojsku sakupio,
sakupio trideset žetelica,
da mu žanju b'jelu šenicu.

10.

U Iva je porasla šenica,
sve od mora do Ivova dvora,
silnu Ivo sakupio mobu,
silnu mobu tridest žetelica,
da mu žanju bijelu šenicu.
Sad veselo, drugarice moje,
sad veselo, da ovo poberemo,
jer će Ivo natjerati ovce,
pa će ovce pokupiti klasje!

11.

Vrani se konji igraju,
pod sobon jame kopaju;
na dalek put se spremaju,
po Stanu lijepu djevojku,
Stana je majci plakala:
"Ne daj me, majko, daleko,
osta mi cvijeće nejako,
ko će ga, majko, zal'jevat?"

Majka je Stanu tješila:

"Ti hajde, kćeri, ne misli,
majka će cvijeće zal'jevat
ujutro tihom rosicom,
na podne hladnom vodicom,
uvečer mojim suzama!"

Pita je Stana djevojka:

"A zašto, majko, suzama?"

Majka mi Stani govori:

"Tugujuć, kćeri, za tobom!"

12.

Žetvu žela lijepa djevojka,
uz dolinu, niz dolinu sama.
Sama žanje, sama snopje veže,
sama žela, sama veživala,
sebi svoga draga dozivala:
"Dođi, dragi, da nijesam sama,
rusa me je zaboljela glava!"

13.

Sinoć majka večerala s Markon,
'oće majka i blaguje stara,
neće Marko pa on ne blaguje,
neg na sofru naslonio ruku,
a na ruku svoju rusu glavu.
Gledala ga svoja stara majka,
pa je svomu govorila sinu:
"Što je tebi, moj jedini sine,
što je tebi pa večerat nećeš,
il ti nje pogodna večera,
il ti moja staros' zamrznula?"
Marko staroj odgovara majci:
"Men'je, majko, pogodna večera,
tvoja staros' nij' mi omrznula,
nego imah jedinu sestricu,
po imenu Jelu plemenitu,
evo prošle tri godine dana,
od nje nemam ni knjige ni glasa,

dode proklet od Pipera bane,
odvede mi na sili sestricu!
Već mi spremaj lake brašenice,
idem svoju selu potražiti.”

I on uzme Šarca od megdana,
pa se metne Šarcu na ramena,
pa on pođe niz polje široko,
pa on pođe da potraži selu.

...

14.
(Potkolo)

Skoči, kolo, da skočimo
i ko može i ne može,
a ja mogu. hvala Bogu!
Hrvatica konja jaše,
na Jadran se naziraše,
sama sobom govoraše:
“Ljepa ti sam Hrvatica,
još je ljepša sablja moja,
sablja moja i kolajna!”
Al je ljepša Hrvatica
nego sablja i kolajna.
Kolovođo, diko naša,
treni okom, kreni kolom,
da nam kolo ne zastane,
a družina ne ostane!

15.
Raste drvo lovorika
usred grada Dubrovnika,
to ne bi lovorika,
nego mlada Dubrovkinja.
“Dubrovkinjo, siđi doli,
da se s tobom razgovorim!”
“Ne mogu ti sići doli,
dok mi majka ne dozvoli,

kad mi majka dođe svanka,
ljubit ću te bez pristanka!”
16.

Djevojka je išla
za goru na vodu,
za goru je zašla,
u gori je našla
ranjena junaka
gdje leži u travi,
ranjen je u glavi.
Momče glavu diže,
djevojka pobježe.
“Djevojko, ne bježi,
već mi rane sveži,
ako ja ozdravim,
tebe ne ostavim!”
Djevojka se vrati
rane zavijati,
kecelju parala,
rane povijala.
Momče ozdravilo,
curu ostavilo.
U momka je vjera
ko na moru pjena,
u djevojke vjera
ko studena st'jena.

17.
Pod onom gorom zelenom
i onom većom planinom,
malo se selo videlo,
u selu kolo igralo,
u kolu l'jepa djevojka.
“Djevojko, zlatna jabuko,
tako ti neba i zemlje,
voliš li ikog do mene?”
“Tako mi neba i zemlje,
ne volim nikog do tebe!”

18.

Hrani majka do devet sinova
i desetu kćercu jedinicu,
hranila ih dokle othranila,
dokle bili sini za ženidbe,
a djevojka bila za udaje.
Nju mi prose mnogi prosoci:
jedno bane, drugo đenerale,
treće prosi iz sela komšija,
braća daju preko mora banu.
Još su braća seli besidili:
“Da ti hajde, naša mila sele,
da ti hajde preko mora banu,
mi ćemo te često pohoditi,
u godini svakoga mjeseca,
u mjesecu svake neđevice.”
Al je sele braću poslušala,
pa ona ode preko mora banu.
Al da vidiš čuda malenoga,
đe Bog posla od sebe moriju
i pomori devet milih brata,
sam’ ostala samohrana majka.
Tako stade tri godine dana.
Ljuto pišti svoja seka draga,
ljuto pišti jutrom i večerom,
đe jon braće u pohode nema,
ljuto pišti jutrom i večerom,
nju mi kore mnoge jetrvice,
đe jon braće u polaze nema:
“Kučko jedna, naša jetrvice,
ti si vrlo braći omrznula,
pa te braća pohoditi neće.”
Ljuto pišti Jelica sestrice,
ljuto pišti jutrom i večerom,
al se milu Bogu ražalila,
pa Bog zove dva svoja anđela:
“Hote doje, dva moja anđela,
do b’jela groba Jovanova,
Jovanova, brata najmlađega,

vašijem ga dahom zadahnite,
od groba mu konja načinite,
od pokrova režite darove,
spremite ga sestri u pohode.”
Hitro idu dva Božja anđela
do bijela groba Jovanova,
Jovanova, brata najmlađega,
njiovim ga dahom zadahoše,
od groba mu konja načiniše,
od pokrova režu mu darove,
spremiše ga sestri u pohode.
Hitro ide nejačak Jovane,
ka’ je blizu dvora dolazio,
daleko ga sele ugledala,
malo bliže preda nj išetala,
od žalosti vrlo zaplakala,
ruke šire u lice se ljube,
al je sele bratu besjedila:
“Jeste li mi, brate zatjecali¹
kad ste mene mladu udavali,
da ćete me često pohoditi,
u godini svakoga mjeseca,
u mjesecu svake neđevice.
Evo, danas tri godine dana,
još me n’jeste pohodili mlade.”
Još je sele bratu besjedila:
“Što si tako, brate, potamnio
kao da si pod zemljicom bio?”
Odgovara nejačak Jovane:
“Šuti, sele, ako Boga znadeš,
a meni je golema nevolja,
dok sam osam oženio brata,
devet b’jelih načinio kuća,
zato sam ti potamnio, sele!”
Uputi se nejačak Jovane,
da on ide dvoru bijelome.

¹ Obećali.

Oprema se svoja seka draga
 i oprema gospodske darove,
 da daruju braću i snakšije,
 braći reže svilene košuje,
 a snahama burme i prstene.
 Ustavlja je nejačak Jovane,
 dok još braće u pohode dođe,
 al Jelica ostanuti neće,
 nego sprema gospodske darove.
 Uputi se nejačak Jovane,
 a za njime svoja seka draga,
 pa odoše dvoru bijelome.
 Kad su blizu dvora dolazili
 pred dvorom mu prembijela crkva,
 a govori nejačak Jovane:
 "Ti počekaj, moja mila sele,
 dok ja odem za bijelu crkvu.
 Kad sam srednjeg² brata oženio,
 ja sam zlatan prsten izgubio,
 da potražim, mila moja sele!"
 Čekala ga svoja seka draga,
 čekala ga pa ga potražila,
 al kod crkve mnogo groblje viđe,
 tu se odmah jadu dosjetila,
 đe je umro nejačak Jovane.
 Vratila se dvoru bijelome,
 kad je blizu dvora dolazila,
 al u dvoru kuka kukakvica.
 To ne bila crna kukavica,
 neg njoiva ostarila majka.
 Kad Jelica na vrata dolazi,
 ona viče iz grla bijela:
 "Jadna majko, otvori mi vrata!"
 Kad je majka r'ječi razumjela,
 ona viče iz grla bijela:

"Hajd' otale, od Boga morijo,
 devet si mi sina umorila
 i men' hoćeš ostarjelu majku!"
 Al Jelica jopet progovara:
 "Jadna majko, otvori mi vrata,
 ovo nije od Boga morija,
 već Jelica tvoja mila kćerka!"
 Stara majka otvorila vrata,
 kad Jelica na vrata dolazi,
 ugleda je svoja stara majka,
 rukama se b'jelim zagriše,
 obe mrtve na zemlju padoše.

19.

U petak se Ivo razbolio,
 u subotu bolest bolovao,
 u neđeju Bogu dušu dao.
 Često majka k sinu dolazila:
 "Sine Ivo, je l' ti zemlja teška?"
 ...

20.

Koliko je veliko Kosovo
 kad u njamu niđe 'lada nema
 nego jedna grana od jablana.
 Tu planduje pet stotin ovaca,
 čuvaju i' tri čobana mlada:
 jedno ti je Zagorac Nikola,
 a drugo je Ivo Senjanine,
 a treće je Jovo čobanine.
 A da vidiš čuda velikoga,
 đe iz neba str'jela udarila,
 pa ubila pet stotin ovaca
 i ubila tri čobana mlada.
 Iva žali ostar'jela majka,
 a Nikolu i otac i majka,
 a Jovana u selu đevojka.
 Koliko jon vrlo žao bilo,
 za godinu kosu ne oplela,

² Srednjeg kao da su bila tri a ne devet
 kako pjesma u početku kaže.

a za dvije dvore ne pomela.
 Ka' je treća godina nastala
 tar³ đevojka mlada progovara:
 "O moj Jovo, grdna rano moja,
 da bi' tebe u pjesmi pjevala,
 od jada te ni pjevat' ne mogu,
 da bi' tebe u knjizi kitila,
 od jada te ni kiti' ne mog!"

21.
 Žetvu žela neve i đevere,
 ali đever nevi progovara:
 "Nevo moja, jabuko od zlata,
 jal' si rasla dvora gledajući,
 ili moga brata čekajući,
 je l' ti dobro u matere bilo?"
 Al đeveru neve progovara:
 "Moj đevere, moj zlatni prstene,
 n'jesam rasla dvora gledajući,
 a ni tvoga brata čekajući,
 men' je dobro u matere bilo.
 Mene j' moja umivala majka
 jutro rano hladanom vodicon,
 a uvečer vinom crvenijem,
 zalagala medom i šećerom,
 zal'jevala šećer-medovinom."
 Ali đever nevi progovara:
 "Neve moja, jabuko od zlata,
 kad t' je dobro u matere bilo,
 a što si se udavala neve?"
 Al đeveru neve odgovara:
 "Moj đevere, moj zlatni prstene,
 da se n'jesam udomila mlada,
 ne b' imala moga gospodara,
 ni mojega u bešici sina,
 a ni tebe, miloga đevera!"

Ali đever nevi odgovara:
 "Hvala tebi, mila neve moja,
 hvala tebi i ko te rodio
 i te l'jepe svjete naučio!"

22.
 Kupale se dvi sestrice,
 Anđelija i Marija,
 Marija se utopila,
 Anđelija preplivala.
 Marija je govorila:
 "Anđelijo, sele mila,
 nemoj mene majci kazat
 da se jesam utopila,
 nego reci, sestro mila,
 da se jesam udomila:
 dragi mi je mutna voda,
 a bregovi đeverovi,
 a rbice jetrvice,
 p'jesak mora - majka moja!"

23.
 Bijela je klikovila vila
 sa Štrbine⁴ visoke planine
 i dozivje Opušića Iva,
 je li Kate Pržićeva živa?
 Ako li je Kate u životu,
 neka ide selu Mitrovića,
 sinoj su joj ukrali jagnjića.
 Kad to čula Pržićeva Kate
 od žalosti ne znajaše za se,
 ona kune i proklinje 'juto:
 "A đe si mi, moj b'jeli golube,
 ako li te kogod uvatio,
 da Bog da ga uvatili Turci,
 ako li te kogoj ulovio,
 junak obje noge ulomio!"

³ Tad.

⁴ Konavoska planina.

24.

Banovića dozivala majka:
 “Banoviću, drago d’jete moje,
 u poju ti prekapa šenica!”
 Banović je govorio majci:
 “Neka kapje, draga moja majko,
 i meni je srce prekapalo
 za djevojkom Kosom Smijanića!”
 Begoviću govorila majka:
 “Kupi mobu, drago d’jete moje,
 kupi mobu tridest đevojaka
 (i pozovi Kosu Smijanića).⁵
 Banović je poslušao majku,
 pokupio tridest đevojaka
 i med njima Kosu Smijanića,
 s mobom ide u to polje ravno,
 da poženju šenicu bjelicu.
 Kad je moba žetvu završila,
 pa kada je večer večerala,
 svak otide dvoru bijelome,
 osta Kosa s mladim Banovićem.
 Banović je vodi u odaju.
 Kad je bila noći o ponoći
 Kosa se je mlada raskrivila.⁶
 Tješio je mladi Banoviću:
 “Nemoj plakat, Kosa Smijanića,
 ti si stekla dobra gospodara!”

25.

Žetvu žele žetverice mlade
 sve od mora do Ivova dvora.
 Majka svoga Iva dozivala:
 “Kupi, Ivo, žetverice mlade!”
 ...

⁵ Stih nadodan kad je pjevala za magnetofon.

⁶ Rasplakala.

“Skupio sam žetverice mlade
 i moje je srce puklo mlado
 za djevojkom Kosom Milkovića...”

26.

Čuva ovce čobane Miloše,
 Miloš čuva ’ijadu ovaca,
 a pred njima trista razvodnica,
 a pred njima ovan kolovođa,
 na njamu je zvonce od ’iljade,
 a u zvoncu brence od stotine,
 u brencetu dragi kamenovi,
 da j’ Milošu lakše večerati,
 i još više kuca poput sata,
 da zna Miloš kad mu podne dođe.

27.

Koja ima malo čedo,
 nek ne sije lan,
 dok povije i podoji
 u to prođe dan!

28.

Banovića dozivala majka:
 “Banoviću, drago d’jete moje,
 u poju ti iskapa šenica,
 čekauci srpa srebrnoga!”
 Al Banović majci odgovara:
 “Neka kapje, moja stara majko
 i moje je srce iskapalo
 za djevojkom Kosom Milkovića!”
 Al mu stara progovara majka:
 “Moj Ivane, drago d’jete moje,
 ti pokupi tridest žetvelica,
 sve po Senju i okolo njega
 (i pozovi Kosu Milkovića)⁷

⁷ Kod ponovnog kazivanja unijela ovaj stih.

neka Kosa kraje obažinje!”
 To je Ivan majku poslušao,
 sve po Senju pokupi djevojke
 i još s njima Kosu Milkovića.
 Kad su one žetvu dovršile,
 ode svaka svome dvoru b'jelom,
 a Ivanu ostade đevojka,
 ostade mu za vjernu ljubovcu.

29.

“O Jovane Beograđanine,
 ustaj more Beograd izgore!”
 “Neka gori da bi izgorio,
 nije meni sad do Beograda,
 neg je meni do mojijeh jada.
 Sinoć me je oženila majka,
 jutros mi je pobjegla djevojka,
 ni grjena niti je 'jubjena,
 ni od stare majke svjetovana.
 Pon'jela mi tri ćemera blaga,
 sve to blaga, žutih dukata.
 O Lazare, na moru vozare,
 jesi l' koga jutros prevezio?”
 “Jesam jednu lijepu đevojku
 i sa njome tri ćemera blaga:
 jednoga mi vozarine dala,
 drugog da je nikom ne izdajem,
 a trećega sebi ostavila
 i pobjegla, vesela joj majka!”

30.

Vezak vezla u matere Jela,
 kako vezla sobom govorila:
 “Da sam mlada ja vodica 'ladna,
 ja bi' znala gdje bi' izvirila,
 izvirila dragom kod prozora.
 Kad moj dragi otide spavati,
 'ladne će se vode on napiti,
 pa će mene na srcu nositi!”

31.

Gorom ide Kraljevića Marko,
 gorom ide i pop'jeva tanko:
 “Boga tebi, gorice zelena,
 kad ostariš opet se pomladiš,
 a ja jadan Kraljevića Marko,
 kad ostarin više se ne mladim!”

32.

“Je li kakva ta djevojka?”
 “Jest velika ko jelika,
 starom svatu do saruka,
 đuveglji do ramena,
 vranu konju do strmena!”

33.

Vila bana sa planine zvala:
 “Jesi l', bane, 'ćeri poudao?”
 “Nijesam ih mnogo ni imao,
 tri imao, sve tri razudao:
 Maru dao bugarskome kraju,
 a Sofiju u zemju Rusiju,
 moju Stoju u Beograd stojni.
 Od Mare mi b'jela knjiga dođe,
 da joj majka u pohode dođe,
 i dovede svoga sina Rajka.
 Ode majka i odvede Rajka.
 Kad su bili kroz goru zelenu,
 susrete ih Bugar-čobanica,
 a na njome bugar-kabanica,
 pa nesriknja Bugar-čobanica
 ureče mi moga sina Rajka
 i premine, žalosna mu majka!
 O nesriknja Bugar-čobanice,
 što si tako od nesreće bila,
 pa si moga Rajka pogubila!”

...

34.

Žetvu žela lijepa djevojka,
sama žela, sama snopje vezla,
pa je mlada sobom govorila:
"Ko bi meni snopje povezao,
ko bi meni 'ladak načinio
i ko bi mi vodice donio,
dala bi' mu lice objubiti!"
Misli mlada da niko ne čuje,
al je čuje Ivane-čobane,
pa je njome snopje povezao,
pa je njome 'ladak načinio
i hladne joj vodice donio.
Tar govori Ivane-čobane:
"Daj, djevojko, što si obećala!"
Govori mu prel'jepa djevojka:
"Koga sam ti vraga obećala?"
Govori joj Ivane-čobane:
"Nisi vraga nego bilo lišće!"

35.

Žetvu žela lijepa djevojka,
sama žanje, sama snopje veže,
a za njom se neko prisukuje.
"Ko li za mnom snopje razvežuje,
da Bog dâ ga ne videla majka!"

36.

Djevojka je sijeno brala,
po prstu se porezala,
na čobana pogledala:
"O čobane, što me gledaš,
koze ti se ne kozile,
ovce ti se ne janjile!"

37.

Sve povrzi, za Boga prioni,
ne bi li nas i Bog pomogao,
uklonio kuge i morije,

nemoćniku dao oblašnicu,
nama mladim zdravje i veseje;
i da bi ti rodilo predivo
i da bi ga gulile djevojke,
udovice trle i topile,
bjegunice na rosu nosile,
stare bake žicu otezale.
Pošten bio ko te je rodio,
poštena ti na ramenu glava,
poštenija pod obrazom brada,
štovala te braća i družina,
dušmani ti pod nogama stali
kano konju potkovi i čavli!

38.

Kakve su ti lijepe Konavle,
po nj'ma raste šenica bjelica
i još oni grozdni vinogradi.
Sve porasle smokve i masline,
pa još teče voda Vodovađa,
u njoj pliva riba svakojaka!

39.

Hajdmo rijet u ime Boga,
da nam bude u čas dobar!
Paun tica perje vije
krajem Jadrana,
perja su mu nakićena
drobnja bisera.
Našem sopri domaćinu
sreća vesela,
isto tako domaćici
ovo veseje,
pa i ovo, pa i drugo,
sve u dobar čas!

40.

Rano rani od Sibinja Janko,
na dobru se sreću namjerio,

na Turčina i đevojku mladu,
 đeno Ture prodava djevojku,
 p' ona njega Bogom bratimila:
 "O moj brate, od Sibinja Janko,
 izbavi me od Turčina mlada,
 ako 'oćeš bit ću tebi 'juba!"

41.

Nisam dunja da bi' uvenula,
 ni jabuka da bi' opanula,
 n'jesam junak da pripašem ćordu,
 neg sam cura da odabiram momka.
 Kad bi meni odabrat dali,
 ja bi' znala što bi' odabrala,
 ne bi' staru majku ni pitala!

42.

Pjevala je na Grudi đevojka,
 Marija, Bratoševa Andra,
 da se neće vjerat ni udavat,
 ni u Grudu, ni u Popoviće,
 neg u l'jepo selo Radovčiće!

43.

Sve povrzi, a za Boga primi,
 ne bi li nas i Bog pomogajo,
 utješio stara i nejaka,
 zdravje dao voku i težaku,
 nami mladim zdravje i veseje,
 da pjevamo, da se radujemo.
 Piše knjigu Borić Marijane,
 pa je šaje na Kladašu ramnu,
 a na ruke od Kladaše Muji:
 "Čuo jesam a vidio n'jesam,
 da ti raste cvijet u avliji,
 utrgni mi cvijet iz avlije,
 ako li ga utrgnuti nećeš,
 sabja moja, rusa glava tvoja!"

44.

Sunce moje, što si prigrijalo,
 što si momu licu dodijalo!

45.

Čudna čuda od bukova 'lada
 kad pobježe skraj Dunava mlada,
 za njom trči rdaroga⁸ stara:
 "Povrati se, naša neve mlada,
 u Škrilja je puna kuća blaga
 i pod kućom jezer-voda 'ladna,
 više kuće gumno i pojata,
 u pojati do dva vola plava,
 među njima jedna mazga vrana."
 Njon govori svoja neve mlada:
 "Za široke gaće⁹ Glavinića,
 za pregaču Mare Bogišića,
 za 'nu lulu Kulišine Balda,
 za košuju Henićeva Rada,
 što je šila rdaroga stara,
 ne bi' ti se povratila mlada!"

46.

Sačuvaj te Bože:
 cavtatske tkalje,
 močićske torbice,
 čilipske galioštine,
 komajske motike,
 popovskog ližipjata,
 grudske šetnje,
 mrcinske čaše,
 lovorske lupeštine,
 pridvorske beštimize,
 miljanskog trgovca,
 brdskog tobolca,

⁸ Svekrva.

⁹ Očito hlače.

vla'a Lavštanina,
Konavljanina Stravčanina,
Turčina Biovljanina!

47.

U Bega je sazrela pšenica,
sazrela je i još je prezrela,
sve od mora do Begova dvora.

Begovica dozivala sina:

"Begoviću, moje d'jete drago,
u poju ti iskapja šenica,
čekajući srpa srebrnoga!"

Begović je majci govorio:

"Neka kapje, moja mila majko,
i moje je srce iskapjalo
za djevojkom Kosom Mijkovića!"

Begovica sinu govorila:

"Begoviću moje d'jete drago,
ti sakupi tridest žetverica
i pred njima Kosu Mijkovića,
neka ona kraje obažinje,
pa ka' bude sunce o večeri,
sve ti spremi dvoru bijelomu,
a ostavi Kosu Mijkovića!"

48.

Pade listak naranče
nasred čaše junačke!

49.

Brzo žnite, moje žetelice,
brzo žnite i kupite klašće,
sad će Ivo najaviti ovce,
pa će ovce pokupiti klašće!

50.

Sunce zađe, a mjesec izađe,
tursko momče Carigradu sađe,
prez čarapa i prez opanaka

i prez puške male i velike.

51.

Oj đevojko, na zlo udarila,
na zlu si se sreću namjerila,
na junaka triput oženjena,
a na đecu od četiri majke!

52.

Da je Bog do i Bogorodica,
da đevojke odabiru momke,
ja bi' znala što bi' odabrala!

53.

Djevojka je momku prsten
povraćala,
prsten povraćala, teško uzdisala:
"Proklet ljubac kojeg sam ti dala,
za tebe se druga ne udala!"

54.

Soko ima zlatno perje,
pa se diči s njim
i mi s tobom, đuvegljio,
jer imamo s kim!

55.

Ozdol svati kitom jedre,
među njima mlada neve,
ni malena, ni velika,
svome rabru jednolika,
đeverima do ramena,
starom svatu do pojasa.
Starog svata dozivala:
"Stari svate, mili brate,
i ostali svi svatovi,
konjma uzde sustegnite,
da ja vidin dvore moje,
dvore moje, rabra moga,

a pred dvorom stare majke,
koja će mi pute kazat
i u goru i na vodu!”

56.

“O đevojko, dušo moja,
čim mirišu njedra tvoja,
jali dunjom, jal jabukom?”
“Niti dunjom, nit jabukom,
nego dušom đevojačkom!”

57.

Dobro jutro, gorice zelena,
je l' ko ovda jutros prolazio,
je li kakvo robje provodio?

58.

U gradu je porasla naranča,
gijala je Novkinja djevojka,
ljetom ju je vodom zal'jevala,
a zimi je svilom zagrtala.

59.

Aleksander, sunce ogrijano,
zlo se više podnosit ne može,
svi su Turci pokvarene ćudi,
samo silom mogu biti ljudi,
a drukčije nikad ni do vijeka!

60.

Da bi momak curu objubio,
obećo joj kolajnu od zlata,
obećo joj šajne ogledale,
obećo joj gaće navezene.
Kad je momak curu objubio,
stala cura iskat darove,
on joj kaza gnjide iza vrata:
“Ovo ti je kojalna od zlata!”
On joj kaza oči krmežljive:

“Ovo su ti šajne ogledale!”
On joj kaza noge izgorjele:
“Ovo su ti gaće navezene!”

61.

Dozivala majka Banovića:
“Banoviću, moj jedini sine,
tebi kapje¹⁰ u poju šenica!”
Govori joj mladi Banoviću:
“Neka kapje, moja majko stara,
i moje je srce iskapalo
za djevojkom Kosom Cmijanića.”
Kad zapjeva Kosa Cmijanića,
sva se trese kuća Banovića!

62.

Žetvo moja, bijela šenice,
ja te žela, a ja te ne jela,
svatovski te konji pozobali,
jali moji, jali brata moga.
Prije moji nego brata moga,
da nevjeste ne zatiču zave,
da u kući prijekora nema!

63.

’Ajde momče, popni se u goru.

64.

Gorom ide Krajevića Marko,
gorom ide, gorom popijeva:
“Blago tebi, gorice zelena,
ti staruješ, pa se pomlađuješ,
a ja jadan Krajevića Marko,
kad ostarim, više se ne mladim!”

¹⁰ Ispadaju zrna.

65.

O veselo, drugarice moja,
koja mogla, a pjevat ne ćela,
da Bog dâ je grlo zaboljelo!

66.

Žetvu žela neve i djevere,
vezda želi, kraja ne vidjeli,
a kad su ga mladi ugledali,
jedno su se drugom nasmijali.

67.

Vez'te bolje, obje druge moje,
ne gledajte u junake mlade,
junaci su vjera i nevjera,
dokle 'jubu dotle 'aju za vas,
kad obljubu 'aju i ne 'aju!

68.

Vezak vezla Jele Ivanova,
na prozoru u visoku dvoru,
u ruci jon šibika od zlata,
čijem šiba svoje drugarice
i 'vako im mladima govori:
"Vez'te brzo, drugarice moje,
na junake mlade ne gledajte,
u junaka vjera i nevjera,
dokle ljubuju dotle vjeru daju,
ka' ne ljubuju onda te ostavju
ko i mene Karloviću Ive.
Tri me puta prosio u majke,
tri mi puta vjeru Božju dao,
n'jesam njega hoćela uzeti.
Ivo nosi plemenite dare;
donio mi devet prstenova,
donio mi rumenu jabuku,
donio mi žute štofelice,
dok je moje lišce objubio,
a ka' mi je lišce objubio,

onda me je mladu ostavio.

Koliko je bezobrazia bio,
pa je meni mladoj poručio,
da mu vratim obilježje zlatno,
sve ko što je u zlatara bilo.

Ja sam njemu bolje poručila:
'Što s' mi dao devet prstenova,
prstene sam moje raskovala,
braći mojoj konje potkovala,
da ne kunu mene braća moja,
da san njima u dvoru 'jubjena;
što s' mi dao žute štofjelice,
ja san često na prodzore išla,
gledala sam ideš li mi, Ivo;
što s' mi dao rumenu jabuku,
eno, ti je u sanduku mome
i ona je pusta uhvenula,
uhvele ti kosti od bolesti.'

Ni izašla ni godina dana
razboli se Karloviću Ivo,
pa on sprema svoju seju dragu,
da mu prostim za ljubav Božiju,
ne bi li se s dušom rastavio.

Ivo sprema preveliko blago.

Ja sam mu se na to smilovala,
ja san njemu gr'jehe oprostila.

Nek mu Bog da kako je merito!"¹¹

69.

Po polju se lelijala trava,
ni od vjetra, ni od jarka sunca,
već od jada lijepe djevojke,
bi vjerena pa se razboljela,
na umrcu progovara majci:
"Moja majko, moje ruho tanko,
iznesi ga na sunašce jarko,

¹¹ Zaslužio.

pa i onu vezenu košuju,
 što san, majko, pod orahom vezla,
 ja je vezla, mila moja majko,
 ja je vezla, ti me, majko klela
 'Vezi, vezi, moja ćeri draga,
 vezi, vezi, ne razderala je!'
 Evo ti je ne razderah, majko,
 iznesi je na sunašce jarko,
 pa je predaj onoj sirotici,
 sirotici, mog dragog sestrici!"

70.

Šalu šali dok curu premami,
 kad je mami šećerom je 'rani,
 kad premami i vode joj brani,
 a kakva je vjera u momaka,
 bolesna ih prevrtala majka
 od Mitrova do Đurđeva danka.
 Svuj mu majka l'jekove tražila
 i do mene i do moje majke.
 Majka imala pa mu ih ne dala,
 ja mu mlada tri lijeka dala:
 prvi lijek čećerine trave,
 grči si mi od čemera, dragi,
 drugi lijek cmilja i bosilja,
 da on junak cmili do vijeka,
 a treći l'jek komakova cv'jeća,
 da ga digne Bog s ovoga s'vjeta!

71.

Pjevaj, Mare, dok si u matere,
 a kad, Mare, pođeš od matere,
 nit ćeš pjevat, niti ćeš pop'jevat,
 nego, Mare, grozne suze l'jevat.
 Spominjat ćeš dvore materine
 i u dvoru tvoje stare majke!

72.

O jabuko zeleniko,
 zelen li si rod rodila,
 na tri grane tri jabuke,
 na četvrtoj soko sjedi,
 pa on gleda niz to polje,
 gdje košuta vodu pije.
 Čuvala je djevojčica,
 na djevojci košujica,
 nit je tkana, nit predena,
 već od zlata salivena.

73.

Žetverica suncu govorila:
 "Sunce moje, 'đe si dosad bilo,
 ili si se po gorama vilo,
 ili s majkom na večeri bilo,
 il sa bratom u gori zelenoj,
 il sa sestrom na vodi studenoj?"
 Sunce njojzi tiho odgovara:
 "Niti sam se po gorama vilo,
 niti s majkom na večeri bilo,
 niti s bratom u gori zelenoj,
 niti sa sestrom na vodi studenoj,
 neg sam sjalo Ivi u prozdore,
 da se digne, da ti prije dođe!"

74.

Posula se škatulica sutna bisera,
 kupila ih neve naša, vazda vesela.
 'Ajde zbogom, neve naša, ne oziri se,
 na babove b'jele dvore, tamo ćeš ih nać,
 na majčine razgovore, tamo ćeš ih nać,
 na bratove vrane konje, tamo ćeš ih nać,
 na strinine b'jele ovce, tamo ćeš ih nać!

75.

Đuveglijo, mili brate,
 što sad posluješ,

ako ljubiš b'jelo lice,
sve u dobar čas:
ako mutiš crnu goru,
sve u dobar čas!

76.

Dvoje se je milovalo drago
u devet se godin' ne videli,
eto jednon na vodi studenon,
da ja tebi po istini kažem,
jedno ti je od Pijipa Ivo,
a drugo je Čelebija Mare.
Mare Iva vodom polijeva,
odgovara od Pijipa Ivo:
"Dušo moja, Čelebija Mare,
zaludu me vodom polijevaš,
men' je majka drugu isprosila,
isprosila od Pijipa Ajku!"
Odgovara Čelebija Mare:
"Dušo moja, od Pijipa Ivo,
ako j' tebi majka isprosila,
isprosila od Pijipa Ajku,
mene j' majka drugom obećala.
Ako, Ivo, toga ne vjeruješ,
u nedilju koja prva dođe,
dođi, Ivo, mome dvoru b'jelom,
pa ćeš vidjet kitu i svatove!"
Kad je Ivo tega razumio,
ode Ivo dvoru bijelome.
Dan po danak dok neđeja dođe,
ustade se od Pijipa Ivo,
stade Ivo b'jelo lice resit,
on oblači gaće¹² šajkovane,
kf su šavi tu gajtani zlatni,
on oblata pancijer košulju,
koja nije tkana ni predena,

nego zlatnom žicom provezena,
nju je vezlo sedam djevojaka,
na iglici oči izvadile,
pri košuji sreće ostavile,
pa on paše pasa svilenoga,
pa oblači zelenu dolamu,
što se puca s oba dvije strane;
u jednoj je alaj-kamen dragi,
pri' drugin se dade večerati,
pa on stavlja na glavu čelenku,
za kojon je tridest perjanica.
Kad se Ivu ustanula majka,
'ma na sinu "dobro jutro" viče:
"Gdje si, Ivo, tako uranio,
ti ne gledaj Marine svatove,
već ti kupi kitu i svatove,
pa se ženi u prvu neđeju!"
Ivo zato ni abera nema,
već on ide drumom širokijem,
da dočeka Marine svatove.
Kad evo ti kite i svatova,
tada Ivo nasred drumu stade,
pa ovako svatim progovara:
"O vjere mi, kito i svatovi,
je li test'jer da ja Maru vidim?"
Svatovi su njemu govorili:
"Test'jer ti je Pijipa Ivo!"
Dava Mari od zlata jabuku:
"Evo tebi od zlata jabuku,
pa je 'jubi mjesto mene Ive!"
Mara vadi od zlata maramu,
pa dariva od Pijipa Ivu:
"Evo tebi od zlata maramu,
pa je 'jubi mjesto mene Mare!"
Ode Ivo dvoru bijelome,
Mare ide s kitom i svatovma.
Kad je Ivo dvoru dolazio;
onda svojoj majci govorio:
"Steri meni, moja mila majko,

¹² Hlače.

steri meni mekana dušeka,
 ne steri ga dugo ni široko,
 jer ti dugo bolovati neću.”
 Ivo leže, a dušom uteče.
 To se čudo nadaleko čulo,
 to sačula Čelebija Mare,
 p' ona moli dva svoja djevera:
 “Dva djevera, dva zlatna prstena,
 pustite me dvoru bijelome,
 ja u dvoru zabora' nešto!”
 Djeveri su srca milostiva,
 puštali ju dvoru na tragove,
 neće Mare dvoru materinu,
 nego ide dvoru Ivanovu.
 Kad je Mare dvoru dolazila,
 nalazila majke Ivanove:
 majka kuka kako kukavica,
 a privrće kako lastavica:
 “O vjere ti, majko Ivanova,
 gdje si Iva ukopala tvoga?”
 Majka Iva njojzi odgovara:
 “O vjere ti Čelebija Mare,
 ja sam ti ga jadna ukopala
 više dvora svoje kule b'jele!”
 Kad je Mare grobu dolazila,
 tad je Mare grobak zagrlila,
 pa je i ona tute preminula.
 To se čudo nadaleko čulo,
 to začuše dva Mar'na djevera,
 ukopaše Maru kod Ivana.

77.

Jadna li je sirota djevojka,
 koja oca ni matere nema,
 ko i jadna Mare Zadarkinja.
 Mare jeno jutro uranila,
 uranila na vode studene,
 kad na vodi Ivo Senjanine.
 Mare njemu “dobro jutro” viče:

“Dobro jutro, Ive Sinjanine!”
 On je njome zdravje privatio:
 “Da si zdravo, Zadarkinja Mare!”
 Mare njemu ovako govori:
 “O vjere ti, Senjanine Ivo,
 je li testir da vode zavatin?”
 Ivo nome tanko progovara:
 “O vjere ti mare Zadarkinja,
 'ajde, Mare, da ti lice 'jubin!”
 Ona njemu mlada odgovara:
 “O vjere ti, Ivo Senjanine,
 nećeš ljubi moje b'jelo lice!”
 Nome Ivo tanko progovara:
 “Ti si l'jepa, udat ćeš se isto!”
 Mare njemu nato odgovara:
 “Neću varat po zemlji junake!”
 S miron Mare vode zaitila,
 ode Mare dvoru bijelome,
 pa navodi¹³ svoje maćehinje:
 “O starice moja mila majko,
 nerođena kano i rođena,
 evo tebi vodice studene,
 a ja odoh žeti ali žnjeti!”
 Kad evo ti od Senja Ivana,
 pa navodi Marine maćeje,
 pa mi nome “dobro jutro” viče.
 “O vjere ti, Marina maćejo,
 'đe je tebi tvoja Mare mlada?”
 Govori mu od Mare maćeja:
 ”Otišla je žeti ali žnjeti!”
 Govori non od Senja Ivane:
 “O vjere ti, od Mare maćejo,
 dobavi me tvoje mlade Mare,
 da ja nome b'jelo lice ljubim,
 dat ću tebi nebrojeno blago!”
 Maća njemu tada odgovara:

¹³ Nahodi, nalazi.

“Lako ću ti Maru dobiti,
 kad li bude večer do večere,
 ja ću nome večer sigurati,
 Mare ’oće meni govoriti:
 ’Ja ti jesan trudna i umorna,
 idem spavat u dešeka meka!”
 Kad je Mare s žetve dolazila,
 ona svojoj maći govorila:
 “Ja ti jesan trudna i umorna,
 ja bi’ išla spavat u dušeka!”
 Ode Mare u odaje svoje,
 maća brzo vrata zatvorila,
 Mari dune vjetar sa planine,
 pa udune voštena durbina.¹⁴
 Mare zove svoje mile maće:
 “O starice moja mila majko,
 dunuo je vjetar sa planine,
 udunuo voštana durbina!”
 Njojzi mladoj maća odgovara:
 “Ti se smoti u dušeka tvoga,
 zarana san postej pripravila!”
 Tad se Mare smota u dušeka,
 a Ivo je dočeka na ruke.
 Raskrivi se Mara Zadarkinja:
 “O starice moja mila majko,
 nešto meni, majko, u posteji,
 jali vila, jali zmija ljuta?!”
 Ivo nome nato govorio:
 “Ne boj mi se, Maro Zadarkinjo,
 nije vila, niti zmija ljuta,
 nego junak da ti ’jubi lice!”
 Kad je bilo noći polovica,
 ustade se od Senja Ivane,
 pa on pođe na vode studene,
 al ne stoji Mare uzaludu,
 ustade se na noge lagane,

do saduka majke dolazila,
 pa izvadi ruho ponajbolje,
 pa ga na se mlada oblačila,
 odlazila na vode studene,
 pa mi Ivi “dobro jutro” viče.
 “Dobro jutro, od Senja Ivane!”
 Ivo non je zdravje priitio
 i Mari je tanko govorio:
 “O vjere ti, Mare Zadarkinjo,
 što si tako rano uranila?”
 Ona njemu tanko odgovara:
 “O vjere mi, Ivo Senjanine,
 junaka mi maća dobavila,
 da mi ’jubi lišca bijeloga!”
 Nome kaže od Senja Ivane:
 “Fala bogu, Zadarkinja Mare,
 ti si l’jepa, udat ćeš se isto!”
 Mare nato nemu odgovara:
 “Neću varat po zemji junake!”
 Mare skače u jezero ’ladno,
 a za noj je Ivo Senjanine,
 pa je ’ita za bijele ruke,
 pa je baci iz jezera ’ladna,
 pa mi Mari tanko progovara:
 “Ne boj mi se, Zadarkinja Mare,
 već ti ’ajde dvoru bijelome,
 pa ti kupi kitu i svatove,
 je ću doći do petnaes’ dana,
 ja san tebi lice objubio!”
 Ode Mare dvoru bijelome,
 pa sastavja ruvo i darove,
 Ivo kupi kitu i svatove.
 Evo ti ga do petnaest dana,
 kad su svati na objedu bili,
 tad mi zove od Senja Ivane,
 tad mi zove Marine maćeje:
 “O vjere ti, Marina maćejo,
 a ti dođi da ti dare dadem!”
 A da vidiš od Senja Ivana,

¹⁴ Vjerojatno duplira.

on ti vadi voštenu košuju,
pa oblači na Mare maćeju,
pa zapali voštenu košuju:
“Ovo ti je Maru izdavati!”

78.

Porasla je iz raja mladika,
na njoj sjedi blažena Marija,
iz raja je u pako gledala,
kad u paklu niđe ništa nema
nego jedna crna udovica,
non se zmija oko vrata vije,
huda vije pa jon oči pije.
Govori non blažena Marija:
“Što je tebi, crna udovice,
koji grijeh jesi učinila,
da t' se zmija oko vrata vije,
huda vije pa ti oči pije?”
Njoj govori crna udovica:
“Ne pitaj me, blažena Marijo,
veliki sam grijeh učinila,
trim djevojkama sreću omrazila,
vratom mi se zbog tog zmija vije,
huda vije pa mi oči pije,
niko mene otkupit ne može!”

79.

Poboje se Vido Madušića,
on boluje sedan godin' dana,
od kosti mu meso otpadalo,
kroz kosti mu trava pronicala.
Sele nemu tanko progovara:
“O moj brate Vido Madušića,
velik li si grijeh učinio,
da m' je dovest oca redovnika,
da mu svoje ispovidiš grijeh!”
Odgovara Vido Madušića:
“Grije moje spovidat ne mogu,
moreš znati, moja sele draga,

kad san pošu u goru zelenu,
a sa svojih trideset serdara,
zameo je snig sa sjeverom,
nigdje nema kamene pećine,
da bi' društvo svoje zaklonio,
pa dođosmo pred bijelu crkvu,
od crkve smo vrata salomili,
polomili križe i kaleže,
vrazi meni mirovat ne dali
i ja nogon udri u oltara,
izlećoše dvije tice male,
meni jesu tanko govorile:
'Neka tebe, Vido Madušiću,
od kosti ti meso otpadalo,
kroz kosti ti trava pronicala,
svoje grije nikom ne kazao
nego samo svojon seli dragoj!”
I to reče pa dušom uteče.

80.

Konji se vrani igraju,
oni se na put spremaju,
po Cv'jetu l'jepu djevojku.
Cv'jeta je majci plakala:
“Ne daj me, majko, daleko,
ostat će cv'jeće ne jako,
ko će ga majko zaliti?”
“Hajde ti, kćeri, ne misli,
majka će sina ženiti,
neva će cv'jeće zaliti,
ujutro tihom rosicom,
u podne hladnom vodicom,
uveče mojim suzama?”
“Zašto ćeš, majko, suzama?”
“Za tobom, 'ćeri jedina!”

81.

Puni mi, puni, 'ladane,
dođi mi, dođi, dragane,

pod moje b'jele dvorove,
 pod moje ruže rumene,
 dovedi đoga sa sobom,
 veži ga ruži za grane,
 neka mu ruža miriše,
 neka moj dragi uzdiše!

82.

Doletjela dva sokola
 iza planine
 i donijeli domaćinu
 kitu masline.
 Čestito ti, domaćine,
 ovo veselje!

83.

Razboje se mladi Banoviću,
 on dozivje staru svoju majku:
 "O starice moja mila majko,
 sva u poju sazrela šenica,
 sa šenice polijeće klasje,
 svak je pobro bijelu šenicu,
 a mi našu ni počeli n'jesmo,
 'ajde, majko u kršne Kotare,
 pa sakupi tridest žetvelica,
 među njima Kosu Milkovića,
 a do Kose Jelu Rankovića,
 one dvije Bogom posestrime,
 jer bez Jele Kosa doći neće!"
 Kad ga stara razumjela majka,
 podigla se na noge lagane,
 pa otide u kršne Kotare
 i sakupi tridest žetvelica,
 među njima Kosu Milkovića,
 a do Kose Jelu Rankovića.
 Kad svanulo i sunce granulo,
 podranilo tridest žetvelica
 u to poje malog Banovića,
 sve su mlade šeno i veselo,

neka pjeva, a neka pop'jeva,
 al ne pjeva Kosa Milkovića.
 Govori joj Jele Rankovića:
 "Evo, naske tridest đevojaka,
 neka pjeva, a neka pop'jeva,
 a ti mučiš, ništa ne govoriš!
 Što si, mlada, danas nevesela?"
 Ali Kose njome odgovara:
 "Posestrimo Jele Rankovića,
 kad me pitaš pravo da ti kažen,
 ja b' pjevala iz grla bijela,
 al iz grla ja pjevati ne sm'jem,
 od onoga malog Banovića,
 tri puta me u majke prosijo,
 a četvrtim u baba kupovo,
 ne me ćela obećati majka,
 niti babo za pare prodati,
 Sekule se vele bogom kleo,
 da će moje objubiti lice,
 kad u poje dođem žet šenicu!"
 Odgovara Jele Rankovića:
 "Pjevaj, Koso, iz grla bijela,
 ti se ne boj malog Banovića,
 on se bolan bolom pobolio!"
 A zapjeva Kosa Milkovića,
 potresla se kula Banovića
 i u kuli mali Banoviću.
 U Sekulu srce poigralo,
 još je staru dozivao majku:
 "O starice mila moja majko,
 'ajde, stara, u poje široko
 i pozdravi tridest žetvelica,
 što požele da u snopje vežu,
 što nijesu da ognjen opale,
 da mi svaka na oprost dođe,
 jer ti sada ja 'oću umr'jeti!"
 Kad ga stara razumjela majka,
 odma' se je na noge skočila,
 ode stara u poje široko,

pa dozivje tridest žetvelica:
 “Sestre moje, trides’ žetvelica,
 što st’ požele u snopje vežite,
 što nijeste ognjem opalite,
 vi Sekule umrijeti ’oće,
 da mu svaka na oprostje dođe!”
 Što požele u snopje vezale,
 a što n’jesu ognjem popalile,
 svaka bere usto kitu cv’jeća,
 pa dođoše dvoru Banovića.
 Sve su mlade u dvor ulazile,
 najpotlanja Kosa Milkovića.
 Kako Kosa preko dvora šeće,
 sva se kula iz temelja kreće
 i u kuli mali Banoviću,
 a u njemu srce zaigralo.
 Kad to viđe Kosa Milkovića
 pleći dade a bježati stade.
 Dok Sekule na noge skočio,
 već je Kosa preko dvora prešla,
 dok Sekule dvore prošetao,
 već se Kosa poja dovatila,
 obazre se Kosa Milkovića,
 pa Sekulu ’vako progovara:
 “Lukav ti si, mali Banoviću,
 nT me ludu porodila majka!”

84.

Povila se niz more gemija,
 u njoj sjedi tridest djevojaka,
 među njima muške glave nema,
 pred njima je kapetan-djevojka,
 još su mlade tanko popjevale:
 “Senju b’jeli ti se ne b’jelio,
 u tebi se junak ne rodio,
 kao što ga ni danaske nema,
 do onoga Ive Senjanina
 i do njega Senjanin Tadije.”
 U to mlade Senju dolaziše,

tu nadoše Senjanina Ivu
 i do njega Senjanina Tadiju.
 Uvatiše tridest djevojaka,
 al govori kapetan-djevojka:
 “O boga ti Senjanina Ivo,
 da me pitaš ja bi’ pošla za te,
 da me tražiš ja bi’ te uzela!”
 Kad to čuje Senjanina Ivo
 on sakupi trideset djevojaka,
 on oženi kapetan-djevojku.
 Lijep mu je porod porodila:
 dvije ’ćeri i četiri sina,
 prve ’ćeri, potonje sinove.
 Za mladosti ’ćeri udavao,
 za starosti sinove ženio
 i lijepi život učinio.

85.

Podranio Krajevića Marko,
 podranio u lov u planinu,
 ništa Marko ulovio nije,
 neg ugleda Maru Ivanovu,
 ’đe zal’jeva cv’jeta rumenoga,
 vi’ suzama neg vodom studenom
 i spominje svoju staru majku:
 “O starice, mila moja majko,
 kad si moja preminula, majko,
 što me n’jesi sobom odvodila,
 komu si me mladu ostavila:
 bratu Ivu, zmaju ognjenome,
 a nevjesti, zmiji iz kamena.
 Juče mene brate prekorio,
 da ja ’jubim, ja, tuđe junake,
 a najviše Krajevića Marka,
 da ga vidin, mila moja majko,
 da ga vidim poznala ga ne bi’,
 nekmol san mu ja lice ’jubila!”
 Sve to Marko i sluša i gleda,
 pa on Mari dobro jutro viče:

“Dobro jutro, Ivanova Mare,
dâ m’ na konja cv’jeta rumenoga!”
Ali njemu Mare govorila:
“Od’ otale, delijo neznana,
nijasam za te cv’jeta gojila,
neg za Iva, mila brata moga!”
Ama Marko Mari odgovara:
“Dâ’ mi, Mare, cv’jeta rumenoga,
ak’ se kalan s konja debeloga,
srušit ću ti cv’jeta rumenoga!”
Kad je Mare njega razumjela,
ona bere cv’jeta rumenoga,
pa ga daje Marku Krajeviću.
Neće Marko cv’jeta rumenoga,
neg za ruku Ivanovu Maru,
baca Maru na konja debela,
odvede je dvoru bijelomu,
pa Ivanu sitnu knjigu piše:
“O Ivane Bogom pobratime,
dosad bili Bogom pobratimi,
a odsada glavni prijatelji,
ja sam tebi sestru oženio,
,ajde, Ivo, sestri u pohode!”

86.

Vezak vezla Ivanova Jele,
na bijelon kuli Ivanovon
i sa njome dvije svoje zave.
Al govori Jele Ivanova:
”Vez’te boje, moje dvije zave,
et’, uz polje jednoga junaka,
ne bi li vas neva udomila!”
Poznava ga Jele Ivanova,
to je glavom Krajevića Marko,
pa on Jeli Božju pomoć viče:
“Bog pomogo, Jele Ivanova,
jesi li se, Jele, umorila,
jesi l’ svoje zave naučila?”
Al govori Jele Ivanova:

“Da si zdravo, Krajevića Marko,
ja se n’jesam Jele umorila,
nit sam svoje zave naučila.
Moje jesu naučene zave
od starice svoje mile majke!”
Kad to čuje Krajevića Marko
on uzimje zlaćenu jabuku,
pa je dava Jeli Iavnovon:
“Evo tebi, Jele Ivanova,
ni u moje ni u tvoje zdravlje,
neg u zdravlje mlađe tvoje zave,
mlađe zave, Janduške đevojke!”
Kad je druga zava razumjela,
ona ide dvoru bijelomu,
pa je brata Iva dozivala:
“A moj brate Senjanine Ivo,
bog ubio tvoju ljubiu dragu,
kad ti ljubi potajno junaka,
baš junaka Kraljevića Marka.”
Kad to čuje Senjanine Ivo,
on je svoj on seli govorio:
“Ajde, sele, moju ljubiu dragoj,
neka kupi ruho i darove,
neka ide majci na tragove!”
To je njomen zava kaživala,
onda Jele njomen progovara:
“Ču li mene, moja zavo draga,
pozdravi mi moga gospodara,
kad mi vrati moje lice b’jelo,
kako mi je u matere bilo,
tad ću poći majci na tragove!”

87.

Da bi meni izbirati dali,
ja bi’ znala što bi’ izabrala:
crna brka, lica rumenoga,
koj’ ne pije vina crvenoga,
ni nikakva roda lozovoga,
nego samo studene vodice!

88.

Cmilila je u raju djevojka,
 pitala je dva božja anđela:
 “Što ti cmiliš, u raju djevojko,
 koja ti je cmiljeti nevolja?”
 Al govori u raju djevojka:
 “Kâ pitate pravo ću vam kazat,
 evo, ima devet godinica,
 da m’ je moja preminula majka,
 a ja ne znam gdje mi majka spava!”
 Kad to čuju božiji anđeli
 od rata su vrata zatvorili,
 a paklena troja otvorili,
 na dnu pakla majku ugledala,
 pa đevojka majci progovara:
 “Što si, moja u dnu pakala majko,
 koji grijeh jesi učinila?”
 A stara jon majka odgovara:
 “Čuješ mene, od raja đevojko,
 tri sam grijeha stara učinila:
 prvi grijeh jesam učinila
 kâ’ sam majka muku prodavala,
 u muku sam pepela sipala
 pa za zdravu muku prodavala,
 drugi grijeh jesam učinila
 kâ’ sam staro vino prodavala,
 u vino sam vodu ul’jevala,
 treći grijeh jesam učinila:
 omrazila sreću đevojačku!”
 Govori joj od raja đevojka:
 “Što si, majko, muku prodavala
 pa za zdravu muku prodavala,
 Bog je dobar, Bog bi ti prostio,
 što si, majko, vino prodavala
 pa za zdravo vino prodavala,
 Bog je dobar, Bog bi ti prostio,
 al što sreću đevojci omrazi,
 Bog je dobar ma ti prostit neće!”

89.

Porasla je u Novom naranča,
 gojila je od Novoga Ajka,
 ljeti bi je vodom zal’jevala,
 a zimi bi svilom ogrtala
 da jon ne bi usahla naranča.
 Kad naranča na rod postanula
 na tri grane tri žute naranče,
 kada ih je mlada potrgala
 na dare ih ona uputila:
 jednu šaje Senjaninu Ivu,
 drugu šalje Kraljevića Marku,
 treću šalje duždi od Mletaka.
 Koju šaje duždi od Mletaka,
 dužde njome svile i kadife,
 koju šaje Senjaninu Ivu,
 Ivo njome sjajno ogledalo,
 koju šaje Kraljevića Marku,
 šaje Marko konja i junaka.
 Znade Marko što je za đevojke.

90.

“Dobro jutro, gorice zelena,
 dobro jutro, ma ti dobro nije,
 sinoj osta modra i zelena
 a jutros ti salomljene grane.
 Kaži meni, gorice zelena,
 ko je tvoje grane salomio,
 al su vile al su labudove,
 ali bijele Vidojeve ovce?”
 Al gorica listom progovara:
 “Čuješ mene, delijo neznana,
 što su moje salomljene grane
 n’jesu vile niti labudove
 nit su bijele Vidojeve ovce
 neg đevojke rano uranile,
 uranile bijeliti platno
 pa na moje grane prostirale
 pa su moje vrhe polomile!”

91.

Biser Mara u jezeru brala
prema sebi svoga draga zvala:
"Dođi, dragi, da nijesam sama!"
"Neću, draga, velika ti fala
kad sam ćio ti me n'jesi zvala,
sad, eto ti, pa ti beri sama!"

92.

Konj zelenko rosnu travu pase,
za čas pase, za dva osluškuje
'de đevojka moli staru majku:
"Kad me budeš udavati, majko,
ne daj mene, majko, za nedraga.
Daj za draga, nemoj za nedraga,
volim s dragim po gori šetati,
zob zobati, s lista vodu piti,
studen kamen pod glavu turiti,¹⁵
neg s nedragim u svili šetati
i nositi sve njegovo zlato
Što će meni sve njegovo blago
kada nije mome srcu drago!"

93.

Staro momče sjedi na kamenu,
samo sjedi pa sebi besjedi:
"I ja bi'se starac oženio,
staru neću, a mlade me neće!"
Stara baka sjedi u kantunu
pa mu baka ovako besjedi:
"Kad te mlada oženiti neće,
a ti uzmi koju udovicu!"
"Neću, bako, ženit udovicu;
udovica grana ozubana
a udovac čorba pogrijana!"

94.

Oj Šariću, ne der' opanaka,
za te više nema đevojaka
što j' vajalo sve se poudalo,
što j' ostalo staro i ne jako.
Nejake te oženiti neće,
a stare ti nikad rodit neće!

95.

Sve sam moje potrošio novce
tražeć b'jele preko mora ovce,
Englezice prembijele vile
sve su moje pozobale lire!

96.

Sunce zađe a mjesec izađe,
a u dvoru nesta vode 'ladne,
u tom dvoru devet nevjestica,
a deseta zava Anđelija.
Svaka se je redom poredila
kako ć' koja na vodicu poći,
redak dođe Anđelije zave,
redak dođe da na vodu pođe
al se moli Anđelija zava:
"U Bogu vam, moje nevjestice,
pođi koja na vodicu za me!
Ja bi' pošla ma ne smijem poći
od junaka Nikole vodara,
jer se Niko tvrdo Bogu kleo
da će moje objubiti lice
ako nikad kad na vodu dođem."
Sve nevjestice u zemju gledale
samo nije Ivanova Mare,
ona zavi tiho progovara:
"Anđelijo, moja zavo prava,
ja bi' za te crne oči dala

¹⁵ Ovaj stih je nadodala pri pjevanju za magnetofon.

trokel¹⁶ ne bi' na vodicu pošla.
 U mene je čedo prenejako
 pa ne mogu na vodicu poći,
 nek ti pođi u moje odaje
 pak ti uzmi moje odijelo
 pa se resi od nevjeste mlade,
 niko tebe ni poznat neće.
 Kada dođeš prije vode 'ladne
 ti poviči iz grla bijela:
 'O junače, Nikola vodare,
 zajti meni vjedro vode 'ladne,
 dodaj meni na konja đogina
 jer je moje čedo prenejako
 pa će moje uplakati čedo,
 nemam kade osjesti đogina!
 Kad ti zajti vjedro vode 'ladne,
 bježi, zavo, svome dvoru bijelom!"
 Zava ju je mlada poslušala
 pa otide u odaje njene
 i resi se od nevjeste mlade.
 Uzme konja Iva brata svoga
 i uzimje vjedro pozlačeno
 pa otide na vodu studenu.
 Prija neg je do vodice došla
 viče mlada iz grla bijela:
 "O junače, Nikola vodare,
 zajti meni vjedro vode 'ladne
 jer je moje čedo prenejako!"
 Al govori Nikola vodare:
 "O nevjesto Ivanova Mare,
 a 'đe ti je Anđelija zava?"
 Progovara Anđelija mlada:
 "Moju zavu zaboje glava,
 nije mogla na vodicu doći!"
 Kad je 'jedro vode privatila
 tad okrene dvoru bijelome

pa zapjeva iza svega glasa:
 "O junače, Nikola vodare,
 što si ćio kola¹⁷ tebe bilo!"
 Kad to čuje Nikola vodare
 udari se rukon po kojenu
 pa poleti u Primorje ramno
 i zaruči Anđeliju mladu.

97.

Buli, nini u zlaćenj zipci,
 tvoja zipka na moru kovana,
 kovala je tri dobra kovača,
 kovali je tri godine dana,
 jedan kuje, drugi pozlačuje,
 treći gradi od zlata jabuku.
 Ode zipka od grada do grada,
 dođe zipka mom djetetu dragom
 i u zipci l'jepi sanak snio,
 sanak snio, u sanku vidio
 'đe mu majka tanku košu kroji,
 košu kroji a godine broji,
 jednu majka a drugu babajka,
 treću teta materina seka.
 San u zipku a nesan pod zipku,
 nesanka ti voda odnijela,
 u daleko brdo zanijela,
 'đe ne vidi vuka ni bauka!

98.

Gorom ide Anica đevojka,
 gorom ide i pop'jeva tanko:
 "Ljepa ti si, gorice zelena,
 i pod tobom boje poje ramno
 da je Bog dô da je poje moje
 ja bi' poje biserom kitila,
 u poju bi' crkve sagradila

¹⁶ A kamo li (od talijanskog *altroché*).

¹⁷ Kod tebe.

i u crkvu oltare stavila:
 svete Ane i blažene Gospe
 i lijepo ime Isusovo!
 Svaki danak na misu hodila,
 na oltare dukat postavila!”
 Misli jadna Anica đevojka,
 misli jadna da j' ne čuje niko
 al je čuju tri careve slugu
 pa sv'jetlome caru povidjele,
 ali care slugam progovara:
 “Uvatite Anicu đevojku,
 doved'te je meni na divane!”
 Pa je care njomen govorio:
 “Je l' istina, Anice đevojko,
 je l' istina što si govorila?”
 Progovara Anica djevojka:
 “Istina je, care gospodare,
 istina je tu ti šale nema!”
 Tadar care slugam progovara:
 “Uvatite Anicu đevojku,
 zatvorite u tamnicu tamnu!”
 Skočile su tri careve slugu
 uvatiše Anicu djevojku,
 zatvoriše u tamnicu tamnu
 gdje j' studena voda do kojena.
 Kad petnaest izišlo je dana,
 care slugam svojim progovara:
 “Vi pođite na tamnička vrata
 i vidite Anicu đevojku,
 je li jošte u životu mlada?”
 Kad su slugu vrata otvorile
 veliku su svjetlos' ugledale
 i pođoše caru čestitome:
 “O naš care, dragi gospodare,
 u tamnici svjetlos' prevelika
 da se ništa videti ne može,
 'ajde, care, na tamnička vrata
 ako nama slugam ne vjeruješ!”
 Ide care na tamnička vrata;

u tamnici od zlata trpeza,
 za trpezom Anica đevojka
 i kola nje dva Božja anđela.
 Kad je care toga opazio
 mrtav pade, više ne ustade.

99.

Porasla je lika lovorika
 prama b'jela grada Dubrovnika,
 pod njom sjede sva gospoda redom,
 na trpezi soko tica mala,
 on se šeta uz trpezu niz trpezu(!)
 zlate mu se noge do kojena
 i bijela krila do ramena,
 na glavi mu kruna od bisera.
 Pitala ga sva gospoda redom:
 ”O sokole, siva tico naša,
 ko je tebi noge pozlatio
 i bijela krila do ramena,
 ko je tebi krunu napravio,
 napravio krunu od bisera?”
 Progovara soko tica mala:
 “Služio sam kraja bugarskoga,
 imo kraje do tri 'čeri svoje;
 jedna mi je noge pozlatila,
 druga mi je krila pozlatila,
 pozlatila krila do ramena,
 treća mi je krunu napravila,
 napravila krunu od bisera;
 ona koja noge pozlatila,
 ona mi je pokraj srca moga,
 ona koja krila pozlatila,
 ona mi je posred srca moga,
 ona koja krunu napravila
 ona mi je pamet zanjela!”

100.

Pjevaj, Mare, dok si u matere
 a kad, Mare, pođeš od matere

nit ćeš pjevat, nit ćeš popijevat
nego grozne suze proljevati
i spominjat dvore materine
kako ti je u matere bilo!

101.

Rano rani od Udbine Mujo,
rano rani, b'jelu knjigu piše
pa je šaje Ivan-kapetanu:
"O moj pobre Ivan-kapetane,
evo ti se ženim u dobri čas,
u neđeju koja prvo dođe,
dođi meni na veseje, Ivo,
sobom vodi sele Anđelije,
nek mi vodi kolo pred đevojkom
i izvodi pjesme svakojake!"
Kada Ivo sitnu knjigu primi
knjigu štije pa se na nju smije,
pitala ga sele Jandeliya:
"O moj brate Ivan-kapetane,
okle tebi sitna knjiga dođe
da je štiješ pa se na nju smiješ?"
"Sele moja, milo dobro moje,
ova knjiga od Udbine grada,
od mog pobra od Udbine Muja,
da se Mujo ženi u dobri čas,
u neđeju koja prvo dođe,
pa me Mujo zove na veseje,
teb' da vodim, draga sele moja,
da mu vodiš kolo prid đevojkom
i izvodiš pjesme svakojake.
Ti obuci gaće od sandala
i opleći tridest pletenica,
pletenica od žuta dukata
i obuci đuzel-odijelo!"
Kad Jandūša brata razumjela
proli suze niz bijelo lišće:
"O moj brate Ivan-kapetane,
vidim jutros 'đe pameti nemaš,

kâ te svaka ženska prevarila
kako ne bi od Udbine Mujo.
Na te Mujo pivo navalit će,
dat će tebi pivo otrovano,
namaknut će troje lisičine
a na noge nogve do kojena
a na grlo sindir-gvožđe teško,
u kome je osamdeset kila,
bacit će ga u zidan-tamnicu,
mnome će se Turčin oženiti.
Ja Turčina 'jubiti ne morem,
a moj brate, za života tvoga!"
Kad je Ivo seli razumio
on joj dade plesku po obrazu,
sele ode cmileć u odaju.
Kad se njome pogledati dalo
to se poje maglom zamaglilo,
a iz magle junak ispanuo,
poznava ga, poznat ga ne more,
evo ti ga Jandi na penžera
a to glavom dijete Sekule
pa Jandūši Božju pomoć viče:
"Bog na pomoć, mila teto moja,
što prol'jevaš suze niz obraze,
koja ti je golema nevoja,
ili nemaš piva ni jediva,
ili nemaš svile ni kadife,
nemaš su čim a nemaš po čemu;
je li nemaš đuzel-odijelo,
nemaš u čem sa gospodom šetat?"
A Jandūša njemu odgovara:
"Moj neputete, dijete Sekule,
vidi dunda Ivan-kapetana,
vidi dunda 'đe pameti nema,
jer b' ga svaka ženska prevarila
kako ne bi od Udbine Mujo,
njemu Mujo sitnu knjigu piše,
da se Mujo ženi u dobri čas,
u neđeju koja prvo dođe,

da mu Ivo na veseje dođe,
 vodi mene, moj mili nepute,
 da ja Muji igram prid đevojkam
 i izvodim pjesme svakojake,
 al se Mujo ni vjerio nije,
 na Iva će pivo navaliti,
 dat će njemu pivo otrovano,
 namaknut će troje lisičine,
 a na noge negve do kojena,
 a na grlo sindir-gožje teško,
 u kome je osamdeset kila,
 bacit će ga u zidan-tamnicu,
 mnome će se Turčin oženiti,
 ja Turčina 'jubiti ne mogu!"
 Sekule je tetu razumio:
 "Tete moja, milo dobro moje,
 ti se ne boj od Udbine Muja;
 mi smo iste slike i prilike,¹⁸
 jednoga smo oka i pogleda,
 istog stasa i istog obraza
 i istijeh crven-jagodica;
 obuci mi đuzel-odijelo,
 obuci mi gaće od sandala,
 upleći mi tridest pletenica,
 pletenica od žuta dukata,
 za uši mi zapinji menduše,
 od pamuka načini mi dojke,
 ni dundo me poznavati neće!"
 Pa Janđuša opremi Sekula
 a Sekul se prošeta pro dvora,
 ni dundo ga poznavat ne more
 nek Sekulu 'vako progovara:
 "Odi amo, draga sele moja,
 da idemo na konja đogina!"
 Pa odoše pro bijela dvora,
 pa mi Ivo Sekulu govori:

"Odi amo, draga sele moja,
 da te stavim na konja đogina!"
 Ama Sekul njemu progovara:
 "O moj brate Ivan-kapetane,
 sama jaham na konja đogina,
 ja đoginu konju uvježbala,
 ja ga pojih na vodi studenon,
 ja ga pojih osam godinica!"
 Kad su bili na pogled Udbine
 Sekul svoga ustavi đogina
 pa Ivanu riječ progovara:
 "O moj brate Ivn-kapetane,
 kad budemo u turskon Udbini,
 ti se čuvaj piva svakojakog,
 da te ne bi Turčin prevario!"
 Kad je Ivo selu razumio,
 na njega je sorbu učinio,
 ama Sekul njemu progovara:
 "Čini, brate, kak' te pamet vlada!"
 Kad su bili bliz' turske Udbine
 a prid dvorom od Udbine Mujo
 a to igra kolo đevojaka,
 kolo vodi Hajkuna đevojka.
 Kad to vidje dijete Sekule
 pod sobom je konja pomamio
 po tri kopja u višinu skače
 a četiri dobra naprijeda.
 Kad to vidi od Udbine Mujo
 pod Sekulom konja privatio:
 "O Janđušo, srce iz njedara,
 dâ mi đoga u bijele ruke
 da te ne bi đogo izbacio,
 izbacio đogo iz jenkeša!"
 U to doba Ivan-kapetane
 pa se s Mujom za ruku uvati,
 u bijelo izljubu se lišce,
 vodi Iva na bijelu kulu,
 stavio ga za sopru svijetlu
 a Sekula u odaj-kamaru.

¹⁸ Tj. on i teta mu.

Na Iva je pivo navalio,
dade njemu pivo otrovano,
'de je pio tu je i zaspajo.
Namaknu mu troje lisičine
a na noge negve do koljena,
a na grlo sindir-gožje teško,
u kome je osamdeset kila
i baci ga u zindan-tamnicu
pa se vrati na dušek Sekula:
"O Jandušo, srce iz njedara,
'oćeš sada da ti 'jubim lišce,
ja li' šjutra kad poturčim Jande?"
Mudar bio dijete Senkule
pa ovako Muji progovara:
"O ti Mujo, srce iz njedara,
ja bi' rada prije dočekati
da mi, Mujo, prije 'jubiš lišce!
Bit ćeš čito knjige starostavne,
ne dâ Čitab ni Muhamed svetac
tuđon vjeri a da 'jubi lišce
nego sutra kâ' poturčiš, Mujo!
Pošji meni tvoje sestre Hajke
a da mene klanjati nauči
jer ja, Mujo, klanjati ne znadem
a ti pođi na čemerli-lonđu
i sakupi hodže i hadžije
kako ćeš me poturčiti, Mujo!"
Pa on pošje svoje sestre Hajke,
do ponoći vazda su klanjali,
od ponoća Hajku sanak odobrio,
tâ' jon Sekul objubio lišce.
Kad ujutro jutro osvanulo
kad evo ti od Udbine Muja
pa on sjede na dušek do Sekula:
"O ti Anđe, srce iz njedara,
'odi da te iden poturčiti!"
Uto Sekul na noge lagane.
Kâ' je bio kuli uz skaline
pa se Sekul bio dosjetio

u dušeku gdje je boravio
ostala mu o' zlata kutija
što mu ga je Jande opravila
kad je pošo u tursku Udbinu.
Pa se vrati Sekul do dušeka
i on uzme od zlata kutiju.
Kad su bili pred b'jelon dvoru
govorio o' Udbine Mujo:
"O Jandušo, srce iz njedara,
da te stavin na konja đogina?"
A Jandūša njemu progovara:
"Ja đoginu konju uvježbala,
ja ga pojih sedam¹⁹ godinica!"
Sama sjala, sama uzjahala.
Kad su došli prid tursku džamiju
a Sekule Muju progovara:
"Oćete mi testir dopuštitu,
jašem konja u tursku džamiju!"
Testir mu je Mujo dopuštio,
goni konja u tursku džamiju,
za sobom je vrata zatvorijo
pa izvadi od zlata kutiju,
iz kutije nože pozlaćene
da pokoje hodže i hadžije
pa se vraća u tursku Udbinu,
redom robi svu tursku Udbinu.
Lako mu je porobiti bilo
kad pokoje turske poglavice
sve do dvora Mujina b'jeloga.
Od tamnice uzimao ključe
pa on ode u tamnicu tamnu
još se Ivo nije probudio,
a Iva je nogom udario:
"Ustan', dundo, Bog te živ ubio,
kolik' smo ti samo govorili
da ne ideš u tursku Udbinu!"

¹⁹ Dakle, prvi put osam a sada sedam.

Tad uzeše Ajkunu đevojku,
uz' je Sekul sebi za 'jubovcu.
Kad stigoše Senju kamenome
taj sa Ive diže kapetanstvo
a dade ga djetetu Sekulu.

102.

Povila se u bega šenica,
sve od mora do begova dvora,
mnogu beže sakupio molbu,
sakupio tridest žetvelica
a trideset da mu snopje vežu,
pred njima je begova sestrice,
svaka mlada pjeva i popijeva
a ne pjeva begova sestrice,
često mlada gleda na planinu.
Pitaju je mlade žetvelice:
"Što je tebi, begova sestrice,
niti pjevaš niti popijevaš,
nit se s nama mlada razgovaraš
nego često na planinu gledaš?!"
Ona njima mlada odgovara:
"Kad sam bila s Jovanom-čobanom
ja sam moje zal'jevala cv'jeće
a sad n'jesam nekoliko dana
pa će moje cv'jeće uvenuti!"
Kad je bilo na zalazu sunca
otud ide Ivane-čobane
pa on goni hijadu ovaca.
Pita njega begova sestrice:
"O bogati Jovane-čobane,
jesi l' naše zalio cvijeće,
jutrom rano studenom vodicom,
a uvečer bijelijem ml'jekom?"
Jovan-čoban njojzi odgovara:
"Ja sam bio, begova sestrice,
ja sam bio za goru na vodu,
ja sam naše zalijevao cv'jeće,
naše cv'jeće uvenulo nije!"

Sve đevojke na nju pogledale,
svaka ide dvoru bijelomu,
al ne ide begova sestrice,
nego mlada ide na planinu.
Nijedna se nije dosjetila,
nego samo begova 'jubovca
pa je pošla za njom na planinu.
Kad je mlada na planinu došla
vidjela je begovu sestricu,
isala se jeli u kiticu:
iz bešice izvadila d'jete
i bijelim ga ml'jekom zadojila.

103.

Ivanića dozivala majka:
"Ivaniću, drago d'jete moje,
u poju ti prezrela šenica,
sve ti klasje na zemju panulo!"
Odgovara majci Ivaniću:
"Neka pada, mila moja majko,
i moje je srce ispanulo
za lijepom Kosom Milkovića!"
A majka mu stara odgovara:
"Kad je tako, drago d'jete moje,
ti sakupi tridest žetvelica
i pred njima Kosu Milkovića,
nek ti žanju bijelu šenicu!"
Ivanić je poslušao majku.

104.

Grlica je proso jela,
njon dolazi druga grle:
"Daj mi, grle, jedno zrno?!"
"Ne dam, grle, ni jednoga,
bješe brati a ne spati,
ja sam brala, n'jesam spala,
u grm glavu ne tirala,
ni po gori skakutala."

105.

Šikala²⁰ se barka
po svetoga Marka,
puna barka šenice
i malene dječice
koja ištu pečice.²¹

106.

Mlad' se Josip oženio
do ponoći s ljubom bio,
od ponoći verba²² stiže:
"Mlad' Josipe, car te zove,
carska kasa pokradena,
na Josipa potvorena.
Mlad' Josipe, željo moja,
kom ostavljaš zlato tvoje?"
"Ostavjan ga majki mojon,
majkon mojon ko i tvojon!"
"Što će meni majka tvoja,
majka tvoja ko i moja.
Čekala sam tri godine
i četvrte polovine,
čekati ću još i daje,
mlad' Josipe, željo moja!"

107.

Kupale se dv'je sestre
u svilene maramice:
Anđelija i Marija.
Marija se utopila,
Anđelija prebrodila.
Marija je govorila:
"Anđelijo, sestro mila,
nemoj majci kazivati,

da se jesam utopila
već da sam se udomila
za valove i bregove
i za ono sinje more.
Svi valovi - đeverovi,
a ribice - jetrvice!"

108.

Porsla je u raju maginja,
pod njon sjedi blažena Marija,
a ona je na pako gledala,
ugledala crnu udovicu,
'đe se zmija oko grla vije
i njezine crne oči pije.
Progovara blažena Marija:
"Što je tebi, udovice crna,
da t' se zmija oko grla vije
a i tvoje crne oči pije?"
Progovara udovica crna:
"Kad me pitaš, blažena Marijo,
kad me pitaš da ti pravo kažem,
ja se jesam tri puta udala:
prvin putem kâ' san se udala
ja san našla dvoje staročadi,
svake san in jade zadavala
dokle san i' smrti sastavila;
drugi puta kad san se udala,
ja san našla troje dece male,
kad su meni đeca pit iskala,
ja san njima octom zal'jevala,
kad su đeca meni kruh iskala,
ja san njima crne zemje dala,
a kad su mi djeca spati išla
poda njen san draču prostirala
dokle san i' smrti sastavila;
a treći put kâ' san se udala,
ja san našla vjerenu đevojku,
po imenu mladu Ankoniju,
njezinu san sreću omrazila!"

²⁰ Ljuljala.

²¹ Kruha.

²² Glas.

Progovara blažena Marija:
 “Prosto tebi, crna udovice,
 al neprosto sreće Ankonije,
 đevojka se nikad udat neće,
 a ti raja nikad vidjet nećeš!”

109.

Konja kuje Jutica Bogdane,
 konja kuje, svoju majku kune:
 “Bog t’ ubio, moja mila majko,
 što mi n’jesi selu porodila,
 jali selu, jali brata mila,
 kâ’ ja pijen vino u mehani,
 nek’ se kune selon, neko bratom,
 a ja jadan nemam su čijem
 nego mojon izranjenon rukon
 i mojijem debelim đoginom!”
 “A moj sine, Jutica Bogdane,
 ja san tebi selu porodila
 nejaku je zarobiše Turci
 a nejaku od petnaest godina,
 kako ćeš je, sine, prepoznati
 na avliji Ahme-Meda-Turka,
 sva avlija glavam nakićena,
 samo jedna nije doticala.”

110.

Vezak vezla Janje Vojinova
 na pendžeru od bijele kule,
 k njoj dolazi prembijela vila
 pa je njomen vila govorila:
 “A što vezeš, Jane Vojinova,
 a što vezeš nećeš ga derati
 ...
 “Ja ću umr’jet, moja majko mila,
 kada umrem pokopaj me l’jepo,
 nek me nose mila braća moja,
 majko moja, u poje Medzevo,
 a pod’jeli moje ruho pusto,

pod’jeli ga sirotam bez majke,
 neka nosu i mene spominju!”
 Uzeli su tanane kočije
 i povelu u poje Medzevo...
 ...

111.

Ja sam vili tada govorila:
 “Nemoj mene, moja b’jela vilo,
 ja sam jedna među devet braće,
 za mene bi moja braća dala
 devet dobr’jeh po dobrima konja
 a moj babo pola blaga svoga!”
 ...

112.

“Je l’ ti žao što se rastajemo?”
 “Jes’ mi žao i srce mi znade,
 srce znade, ali nema fajde!”

113.

Moj se babo prevari za blago
 pa me dade ’đe mi je drago!
 U nedraga ruka ko u vraga
 a u mila meka kao svila!

114.

“O đevojko, imaš koga svoga?”
 “Imala sam i brata i draga,
 oboje sam niz more poslala!”
 “Što bi, mlada, za kojega dala?”
 “Za brata bi’ crne oči dala
 a za draga ne bi’ ništa dala,
 uz brata bi’ stekla gospodara,
 a uz draga brata nikadara!”

115.

Kad je došla Lasandelu gradu
 to su čuli svi momci u gradu,

svaki brije svoju rusu bradu,
 obuču se što najbolje imadu,
 što nemaju iznova kupuju.
 Oni idu Kovačević Miji:
 “Đe si, Mijo, donesi nan vina!”
 A da vidiš kako momci trošu;
 svak za češu žuti dukat daje.
 Progovara Skvičalova Stane:
 “Jadni momci, ne trošite blago,
 nije blago ni srebro ni zlato
 već je blago što je srcu drago.
 Za Ingleza ja ću se udati,
 sa Inglezom mrku kavu piti,
 a vaš jezik neću govoriti.”
 Nije stala ni neđeju dana
 ostala je Stana porugana.

116.

Poraslo je cmije i bosije,
 cmije raste pokraj mora slana
 a bosije pokraj vode 'ladne,
 nasloni se cmije na bosije,
 svaka draga na svojega draga,
 a ja mlada nemam na nikoga!

117.

Djevojka je s'jeno brala,
 na čobana pogledala,
 po prstu se porezala
 i čobana proklinjala:
 “Neka tebe, mlad' čobane,
 ovce ti se ne janjile
 a da bi se i janjile
 crno janje objanjile!”

118.

Povila se bjelica šenica
 od tratora do Banovića dvora,
 budi majka malog Banovića:

“Ustani se, mali Banoviću,
 popuca ti bijela šenica!”
 Al govori mali Banoviću:
 “Neka puca bijela šenica,
 neka puca, moja stara majko,
 i moje je srce ispucalo
 za djevojkon Kosom (Milkovića)!”²³
 Opet veli majka Banovića:
 “A ti 'ajde u Donje Kotare
 pa sakupi trista žetvelica
 i med njima Kosu Smijanića,
 nek ti žanju bjelicu šenicu!”
 Ustade se mali Banoviću
 pa on ode doje niz Kotare
 te sakupi trista žetvelica
 i med njima Kosu Smijanića.
 Kâ' je vr'jeme od objeda bilo
 sve djevojke idu za objedom,
 ali neće Kosa Smijanića
 jer se boji malog Banovića.
 Govorio sluga Milutine:
 “Što ne jedeš, Koso Smijanića,
 nije doma malog Banovića,
 otišo je u lov u planinu,
 neće doći do neđeje dana.”
 Tada sjede Kosa Smijanića,
 kâ' je vr'jeme od večere bilo
 sve djevojke u dvor ulazile,
 ali neće Kosa Smijanića.
 Izlazio sluga Milutine:
 “Ajde u dvor, Koso Smijanića,
 nije doma malog Banovića,
 otišo je u lov u planinu,
 neće doći za neđeju dana.”
 Ali neće Kosa Smijanića.
 Izlazila majka Banovića

²³ Samo u ovom stihu Milkovića.

i ona je Kosi govorila:
 "Nije doma malog Banovića,
 otišo je u lov u planinu,
 neće doći za neđeju dana."
 Prevari se Kosa Smijanića,
 prevari se ujede je guja,
 p' ona ode u bijele dvore,
 ona sjede za stol večerati,
 al izlazi mali Banoviću,
 'vata Kosu za bijele ruke
 pa je vodi u svoje odaje.

119.

Pjevaj koja od vas djevojaka,
 pjevaj koja, sreća vam pjevala,
 da se stara majka razveseli,
 da nam društvo nešto ne zamjeri!

120.

Poranio Krajeviću Marko
 u klisuru tvrdu Kačenika,
 tu nalazi Musu Kesedžiju,
 nasred druma noge prekrstio.
 Ali veli Krajeviću Marko:
 "Deli Musa, okloni se s puta!"
 Odgovara Musa Kesedžija:
 "Ako te je rodila krajica
 i mene je juta Arnjautka
 pa me ona teško zaklinjala
 da se nikon ne oklanjan s puta.
 Deli Marko, da pijemo vina!"
 Ali neće Krajevića Marko.
 'Rvaše se ljetni dan do podne,
 ali viče Musa Kesedžija:
 "Mani sabjon, Krajevića Marko,
 ili ću ja sabjom omaniti!"
 Omanio Krajevića Marko
 ali nikud Musu ne pomaknu,
 al omanu Musa Kesedžija

pa sa Markom u zelenu travu
 pa mu sjede na prsi junačke
 pa mu veli Musa Kesedžija:
 "Šta ćeš, Marko, sada od života!"
 Viknu Marko što mu grlo daje:
 "Đe si, vilo, moja posestrice,
 jesi li mi vazda govorila
 da ćeš meni za plećima stati?!"
 Ali viče vila iz oblaka:
 "Jesan li van govorila, Marko,
 neđejon se ne zameće kavga
 jer neđejon nikad sreće nema,
 a 'đe su van guje iz potaje?"
 Marko vadi nože iza pasa
 pa raspori Musu Kesedžiju
 od uškura²⁴ do grla bijela.
 U Musi su do tri srca bila:
 jedno se je malo umorilo,
 a drugo se teke probudilo,
 a na trećem 'juta guja spava
 pa je guja Marku govorila:
 "Moli Boga, Krajevića Marko,
 da se n'jesam prije probudila,
 od tebe bi trista čuda bilo!"
 Al govori Krajevića Marko:
 "Jao meni, do Boga miloga,
 'đe pogubih bojega od sebe!"

121.

Nina, Nina, zlato moje,
 tebe slatki sanak zove
 u ninici kole²⁵ tvoje!

²⁴ Pasa.

²⁵ Kolijevke.

122.

Crni čador u poju,
pod njim sjedi Nikola,
na ruci mu devojka,
mlada Mare Martinka,
arbanaški govori.

123.

Tambur dere na ulici
mladoj Mari Martinici,
je l' je dati il ne dati
isto ću jon tanburati!

124.

U petak se Ivo razbolio,
u subotu boles' bolovao,
u neđeju Bogu dušu dao.
Ljepo ga je majka ukopala,
ko' glave mu rusu posadila
a uza nju crkvu sagradila,
kod nogu mu zdenac iskopala:
ko je Božji nek se Bogu moli,
ko je mlađan nek se rusom kiti,
ko je žedan neka žeđu gasi,
sve za dušu Ivana svojega.

125.

Konja kuje Markić Senjanine
i proklinje svoje stare majke:
"O starice moja mila majko,
što mi n'jesi brata porodila,
mila brata il barem sestricu;
sele bi mi čavle dodavala,
bratac bi mi konja potkovao!"
Progovara ostar'jela Majka:
"Ne kuni me, moj Markiću sine,
dvije san ti sele porodila,
obje su ti jadne preminule,
jednog san ti brata porodila,

brata tvoga Senjanina Nika,
otišo je u Šargan planinu
da osveti starog baba svoga!"
Kad to čuo Markić Senjanine
tar govori svojoj staroj majci:
"M'jesi meni lake brašenice
da ja iden bratu u planinu!"
Stara ga je majka zaklinjala,
da ne ide k bratu u planinu.
Spremi Markić svog konja Vrančića
pa otide u Šargan planinu.
Daleko ga bratac ugledao
pa je 'vako sobom govorio:
"Evo, ima tri godine dana
kako jesan u Šargan planini
al ovakva ne viđeh junaka,
ni junaka, ni konja pod njime!"
Kad je Niko preda nj išetao
pa on njemu izdaleka viče:
"Predaj konja i predaj oružje,
onda ćemo biti prijateji!"
Odgovara Markić Senjanine:
"Dok je meni na ramenu glava
ne predajem konja ni oružja!"
Kad je Niko blizu dolazio
onda ga je 'vako pozdravio:
"Zašto nećeš da oružje predaš,
ni oružje ni konja pod sobom?"
Pa ga kopjen probode u grudi.
Teško ranjen Markić progovara:
"Svog san brata došao tražiti,
svoga brata Niku Senjanina
koji ode u Šargan planinu,
koji ode da osveti oca!"
Rasplaka se Niko Senjanine:
"Jao meni do Boga miloga,
gdje pogubih mila brata svoga!
Jesu li ti rane od prebola
ili su ti rane od umora?"

Govori mu Markić Senjanine:
 "N'jesu meni rane od prebola
 nek su meni rane od umora,
 a ti 'ajde b'jelom dvoru našem
 i pozdravi našu staru majku,
 nemoj reći da san poginuo
 već da ostah sa svojom družinom,
 sa družinom u Šargan planini,
 glavno, brate, da san te vidio!"
 To izusti, a dušu spusti.

126.

V'jeće čine tri mila brajana,
 tri brajana tri Kotromanića
 da sagrađe Skadar na Bojani.
 Kad su oni počeli graditi,
 što bi oni ob dan sagrađili,
 to bi vila pro noć razvalila.
 Doživje ih iz gorice vila:
 "Vi nećete dvora sagrađiti...

...

127.

Sam se vere nejačak Matija,
 sam se vere noću u potaji,
 ne bi l' kako drumu uhvatio
 da mu dušman hoda ne opazi

...

128.

Božić, Božić bata
 na dva štapa zlatna,
 na naša će vrata
 prosut šaku zlata.
 U Božića tri nožića:
 jedan reže devenice,
 drugi reže kobasice,
 treći reže pečenice.
 Primaknite klupicu,

navrtite bačvicu
 da pijemo zdravicu!

129.

O javore, zelen bore,
 naveni se nad dvorove
 da čujemo što govore!

130.

Ode dolje niz valove...

...

131.

Žetvu žela neve i đevere
 pa đevere nevi progovara:
 "Nevo moja od zlata jabuko,
 kad si rasla na što si gledala,
 je l' si rasla dvora gledajući,
 jali moga brata čekajući?"
 Ona njemu mlada odgovara:
 "N'jesam rasla dvora gledajući,
 ni tvojega brata čekajući
 neg mi dobro u matere bilo,
 moja me je umivala majka,
 svako jutro hlađanom vodicom,
 a večerom vinom crvenijem,
 zalagala medom i šećerom,
 zal'jevala šećer-medovinom!"
 A đevere nevi progovara:
 "Fala tebi i ko te je rodio
 i temu te svjetu naučio!"

132.

Pjevaj koja od vas đevojaka,
 pjevaj koja, sreća van pjevala,
 pjevaj koja pa me razgovaraj!
 Koja mogla a pjevat ne ćela,
 njomen, druge, sreća odlećela!

133.

“Mare moja, dušo moja,
 čim mirišu njedra tvoja,
 jali dunjom, jal’ jabukom,
 jal’ narančom dubrovačkom?”
 “Niti dunjom, nit jabukom,
 nit narančom dubrovačkom
 nego dušom djevojačkom!”

134.

“Sunce moje, ’đe si dosad bilo,
 jesi li se u oblake vilo
 il sa starom na večeri majkom?”
 Žarko Sunce l’jepo odgovara:
 “Ja se n’jesam u oblake vilo,
 ni sa starom na večeri majkon
 nego s vilon u travi zelenon.
 Ja sam s vilom l’jepo prolazio
 i vilu san dobro ogrijao
 pa je vili Sunce dodijalo
 i ja više sade ništa nemam!”

135.

Tri su bora uporede rasla,
 među njima tankovita jela,
 to ne bila tri bora zelena
 nego bila tri brata rođena,
 to ne bila tankovita jela
 već njiova rođena sestrice.
 Kf’ god braća jesu odlazili,
 sestru svoju sobon su vidili,
 odveli je na nove pazare,
 kupili jon pozlaćene nože.
 Žô to bilo Mitrovon ’jubovci,
 jedno jutro rano uranila,
 ukrala jon nože ispod glave
 pa zaklala sivoga sokola
 pa otide Mitru na odaju:
 “Dobro jutro, Mitre gospodare,

dobro jutro al ti dobro nije,
 zaludu si selu uzgojio
 nagore jon nože pokupio,
 jutros ti je rano uranila
 i zaklala sivoga sokola.”

A Mitar je njomen govorio:
 “Neka koje, moja sele draga,
 neka koje ona ga gojila!”

Drugo jutro rano uranila,
 ukrala jon nože ispod glave
 i zaklala konja u podrumu
 p’ ona ide Mitru gospodaru:

“Dobro jutro, Mitre gospodare,
 dobro jutro al ti dobro nije,
 zaludu si selu uzgojio,
 uzgore jon nože pokupio,
 ona jutros rano uranila
 i zaklala konja u podrumu!”

A Mitar je njomen govorio:
 “Neka koje moja sele draga,
 kobila će konja okotiti,
 moja će ga sele uzgojiti!”

Treće jutro rano uranila,
 ukrala jon nože ispod glave,
 zaklala jon u bešici sina.

Ona ide Mitru gospodaru:
 “Dobro jutro, Mitre gospodare,
 dobro jutro al ti dobro nije,
 zaludu si sele uzgojio,
 uzgore jon nože pokupio,
 jutros ti je rano uranila,
 zaklala ti u bešici sina.”

Kad to čuo Mitre gospodare,
 skočio se na noge lagane
 pa otide seli u odaju:

“Dobro jutro, moja sele draga,
 dobro jutro al ti dobro nije;
 prosto tebi sivoga sokola,
 prosto tebi konja u podrumu,

al ne prosto u beški sina,
 zašto zakla u beški sina?"
 Ona mu se tvrdo zaklinjala:
 "N'jesam, brate, života mi moga,
 života mi i tvoga i moga,
 ako meni, brate, ne vjeruješ
 raspleti mi žute platenice,
 veži mi ih konjima za repove
 pa udari pojen širokijen,
 'degod pane kapca krvce moje
 tu će nicat stručak bosioaka,
 a 'de pane rusa glava moja
 onđe će se crkva sagraditi.
 Kogod bude do nje dolazio,
 svak će od nje zdravo odlaziti!"
 Ode Mitar, osedla konjica,
 rasplete jon žute pletenice
 pa je veže konjma za repove
 i udari niz to poje ramno;
 gdjegod kapca krvce je kanula,
 tu je niko stručak bosioaka,
 'de je pala rusa glava njena,
 onđe se je crkva sagradila,
 kogođ bolan do nje dolazio,
 svak je od nje zdravo odlazio.
 Razboje se Mitrova 'jubovca
 pa dozivje Mitra gospodara:
 "O moj Mitre, dragi gospodare,
 čula jesam, a videla n'jesam,
 tamo doje u tom poju ramnom
 da imade premb'jela crkva
 i ta crkva da bolesne l'ječi.
 Uzmi mene na pleći junačke
 pa me nosi premb'jeloj crkvi!"
 I to Mitar 'jubu poslušao,
 uze 'jubu na pleći junačke
 pa otide preko poja ramna,
 što gođ bliže crkvi dolazio,
 sve se crkva daje odmicala,

kâ' to vide Mitar gospodare
 stavi 'jubu u zelenu travu
 pa otide premb'jeloj crkvi
 kâ' je došo do premb'jele crkve
 al iz crkve nešto progovara:
 "Čuješ, Mitre, čuješ, gospodaru,
 ti ne nosi tvoju 'jubu dragu,
 ne nosi je jer je don'jet nećeš
 već je nosi svomu dvoru b'jelom!"
 Kad je Mitar razumio glase
 vratio se svojon 'jubi dragon
 pa je jami na pleće junačke
 pa otide dvoru bijelomu
 kad je došo dvoru bijelomu
 metnuo je na meke dušeke.
 Tu mu 'juba dušu ispustila.

136.

O javore, zelen bore,
 Navi mi se na dvorove
 da slušamo razgovore
 štono zборе drago moje.
 'oće li me, neće li me!

137.

Ova neva dvore mela,
 dvore mela, gajtan plela,
 gajtanom se razgovara:
 "O gajtane, moj zlatane,
 a ko će te razdrijeti
 ali momče al djevojče,
 prije momče neg djevojče
 i to momče neženjeno!"

138.

Monče gleda, majka ne da,
 na zlo njome jesen dođe,
 želi kruha, želi vode
 i Žabjaka b'jela grada.

139.

Ninaj, ninaj, zlato moje,
u kolice²⁶ mile svoje,
u nju mi te sanak zove,
spavaj, spavaj, zlato moje!
Sanak ide niz ulicu,
vodi malog za ručicu
u kolicu milu svoju.
'Ajde spavaj, diko moja,
tebe, diko, sanak zove,
spavaj, spavaj, zlato moje!

140.

Porasla je djetvelina,
trava zelena..

141.

Povila se u Iva šenica
sve od mora do Ivova dvora
a žanje je Ivova sestrice,
sama žanje, sama snopje veže,
a iza nje mlado momče šeće
pa djevojci snopje razvezuje.
Al govori Ivova sestrice:
"Ajd' otole, jedno momče mlado,
što ti meni snopje razvezuješ,
ako dođe Ivo gospodare
oboj' će nas mlade pogubiti!"

142.

Djevojka se suncu protivila:
"Sunce žarko, l'jepša san od tebe
i od tebe i od brata tvoga,
brata tvoga, Mjeseca sjajnoga,
od sestrice zv'jezde prehodnice!"
Sunce žarko Bogu tužbu dalo:

"Što ću, Bože, s prokletom
djevojkom?"

"Sunce jarko, moje čedo drago,
bud' veselo, ne budi ljutito,
lako ćemo s prokletom djevojkom,
ti zasijaj, preplani joj lice,
a ja ću jon hudu sreću dati,
nek se sjeća kom se protivila!"

143.

Oj Savice, tiha vodo 'ladna,
prevezi me tamo i ovamo,
tamo mi je selo omiljeno
i u selu lijepa djevojka,
pito bi' je al je ne dâ majka,
ukro bi' je al je čuva straža,
mala straža: triest djevojaka
i suviše dva brata vojaka.
Preskočit ću vrata i vojake,
poljubit ću sedam djevojaka
a druge ću grliti dok uđem!

144.

Vozila se po moru galija
u njoj sjedi Ivo i Marija,
Ivo piše a Marija veze,
nesta Ivu mrka murećefa,
a Mariji žeženoga zlata.

145.

Raslo drvo lovorika
nasred grada Dubrovnika,
to ne bila lovorika
nego mlada Dalmatinka.
Dalmatinko, siđi dolje
da ti ljubin usne tvoje!

²⁶ Kolijevke.

146.

“Tekla voda na valove,
 kad je tekla kud se đela?”
 “Popili je morni²⁷ konji!”
 “Kud su išli kad su umorni?”
 “Išli momku po djevojku!”
 “Je li kol’ko to daleko?”
 “Jest daleko preko mora!”
 “Je li kakva ta djevojka?”
 “Jest l’jepa je ko jabuka!”

147.

Kladila se vila i djevojka
 koja će ih prije uraniti,
 dvor pomesti i vode don’jeti.
 Mudra bila gizdava djevojka,
 mudra bila, mudro se sjetila,
 ona zove ticu lastavicu:
 “Oj bora ti tico lastavico,
 ti poleti i mene probudi!”
 To je lasta za Boga primila
 i za Boga i za posestrimstvo
 pa doleti i djevojku budi.
 Dok djevojka vodice don’jela,
 iston vila od sna se prenula,
 dok djevojka b’jeli dvor pomela,
 iston vila vodice don’jela.
 Kad to vidi progovara vila:
 “O tako ti, gizdava đevojko,
 ko je tebe od sna probudio,
 mene mladu gorko prevario?”

148.

Puni mi, puni, ’ladane,
 dođi mi, dođi, dragane,
 pod moju ružu rumenu,
 u moju bašču zelenu!

149.

“Pod tvojim prozorom teče vodica,
 napoji mi, vilo, moga konjića!”
 “Ja ga ne napojim, ja ga ne napojin,
 jer se, majko, bojim da me ne udre!”
 “Pod tvojim prozorom raste detela,
 bi li meni, vilo, jednu ubrala?”
 “Ja ti ne uberem, ja ti ne uberem,
 jer se majke bojim da me ne udre!”
 “Pod tvojim prozorom raste
 ljubidrag,
 poljubi me, vilo, ako san ti drag!”
 “Ja te ne poljubim, ja te ne
 poljubim,
 jer mi nisi drag!”

150.

U bega se povila šenica,
 sve od mora do begova dvora,
 kupi bego molbu žetvelica
 pa skupio triest đevojaka
 a pred njima begova sestrice.
 Svaka pjeva tanko glasovito
 ma ne pjeva begova sestrice
 već šenicu bere neveselo
 dok jon reču tridest đevojaka:
 “Drugarice, begova sestrice,
 što šenicu bereš neveselo,
 što ne pjevaš tanko glasovito
 kako i mi tridest žetvelica!”
 Ona muči, ništa ne govori
 već šenicu bere neveselo.
 Dok je podne preko podne došlo
 te je Jovan donio objede,
 kad videla begova sestrice,
 kad videla Jovana čobana
 pa Jovanu riječ progovara:
 “O Jovane, zlaćeni gajtane,
 jes’ gonio na brštanku ovce,

²⁷ Umorni.

jesi li mi polio cvijeće?”
 A Jovan joj riječ progovara:
 “Dušo moja, begova sestrice,
 gonio sam na brštanku ovce
 i tvoje san polio cvijeće,
 tri san ti ga puta polijevao
 a četvrti ml’jekom od ovaca!”

151.
 Naša neve sinoć došla, malo izjela,
 izjela je devet peći kruva,
 osam sana²⁸ granariza,²⁹
 sedan krava jalovije’,
 šest omnova provodnijeh,
 pet tutava,³⁰ četri guske,
 tri goluba, dv’je grlice, prepelice,
 tice gosposdske, tice gosposdske!

152.
 Razbolje se vjerena djevojka
 blizu dvora vjerenika svoga,
 sve je selo često polazilo
 a najviše dva mila đevera
 pa đeveri ponude nosili;
 u špažima³¹ dunja i jabuka,
 u botejan vina i rakije,
 pa se selu veće dodijalo
 pa je curu mladu odbjegnulo
 samo n’jesu dva mila đevera,
 đeveri su njome govorili:
 “Nevo naša o’ zlata jabuko,
 ’očeš li nam, neve, ti umr’jeti?”
 A nevjesta njima progovara:

“O đeveri, zlaćeni prsteni,
 kako ću vi jadna ozdraviti
 kad me vaša potvorila majka
 da san njome mađijala sina,
 a n’jesam ga nigda ni videla
 ve’ to jednom na vodi studenon.
 Bacio mi uvelu jabuku,
 a ja njemu vezenu maramu.
 Kolik ima na nebu zvijezda,
 oniko ga ubilo strijela;
 kolik ima na marami grana,
 oniko ga dopanulo rana;
 kolik ima na kruški krušaka,
 oniko ga ubilo pušaka!”
 Pa dozivje staru svoju majku :
 “O starice, mila moja majko,
 donesi mi ogledalo šajno,
 da ja vidin b’jelo moje lišce,
 ’oću li ti, majko umrijeti!”...

...
 “Ogledalo, ot kraj udarilo
 što si moje lišce ukazalo
 da ću jadna brzo umrijeti!”
 “Kud će pusto tvoje ruvo tanko
 što ti ga je sigurala majka?”
 Ona majci ’vako progovara:
 “O starice, moja mila majko,
 u Marice moje sele drage,
 u Marice dosta đevojaka
 da je jedna ko da i nijedna,
 da su svijem ni to mnogo nije
 već sedamnaest, kukala i’ majka!
 Podaj ruvo mojon seli dragon!”
 To izusti a dušu ispusti
 na kriocu svoje drage majke.

153.
 Zametnu se kolo đevojaka
 na poljani pod Ivanjon crkvon,

²⁸ Plitica.

²⁹ Riže.

³⁰ Purana.

³¹ Džepovima.

pred kolon je Trpkovića Rade
 a za Radon Draškovića Pave
 a za Pavon Glavičević Pero.
 U Rade su kaisel-papuče
 a u Pave kljunašti opanci,
 ma što veli Draškovića Pave:
 "U Bogu ti, Trpkovića Rade,
 daj ti meni kaisel-papuče
 je ću tebi kljunašte opanke!"
 Ma jon veli Trpkovića Rade:
 "Ne dan tebi kaisel-papuče
 ni za tvoje kljunašte opanke
 i ne dan ti Glavičeva Pera
 za tvojega Urlovića Balda,
 ni za one Magudove ovce
 što su ovce runa svilenoga
 a omnovi roga srebrnoga,
 ni za one Škipine bisage,
 ni za brke Ucovića Rada,
 kâ i' suče po tlima i' vuče
 kâ ne suče po njim' uši tuče,
 već ti drži što si uvatila
 a i ja ću, vjera ti je tvrda!"

154.

Sjedi tinto³² na grančici
 u crjenoj kabanici,
 više vaja kabanica
 nego tinto i grančica.

155.

Konja sedla Karloviću Ive,
 konja sedla a majci se tuži:
 "Jadna mene, moja mila majko,
 što mi n'jesi selu porodila,
 jali selu, jali brata mila;

kad ja pijen sa družinon, majko,
 nek' se kune selom, neko bratom
 a ja nemam da se čime kunem
 nego mojon izranjenon rukom
 i mojijem konjem izdržljivim!"

156.

Plače sele Nakičeva
 više groba brata Iva,
 u to doba Derviš-aga
 pa po grobu Nakičevu
 razigrava ljuta 'ata
 pa sa 'ata progovara:
 "Ustan' de se, mlad' Nakiću,
 da mi mejdan pod'jelimo,
 da se sabjan ukrstimo!"

Plače sele Nakičeva:

"Bjež' sa groba, nasilniče,
 gdje ćeš s mrtvim megdan d'jelit,
 mrtav sabje ne izvlači
 nit se njome ukrštava!"

Primjedba: pri ponovnom kazivanju
 ove pjesme starica je kazala Ive a ne
 Iva (pogledaj 2. stih) i bezbožniče a
 ne nasilniče (vidi 11. stih).

157.

"Sunce žarko 'đe si dosad bilo,
 jesi l' s majkon na večeri bilo,
 jali s braton u gori zelenon,
 jal sestricon na vodi studenon?"
 Ali žarko odgovara Sunce:
 "N'jesam se pod arije³³ vilo,
 ni san s majkon na večeri bilo,
 ni sestricon na vodi studenon
 već san bilo u Indije donje

³² Mala ptica.

³³ Zrak.

te san gledo jedno čudo malo
'đe brat brata bije iz pušaka,
'đe kum kuma na pravdu pozivje,
tu se prava vjera ne vjeruje!"

158.

Ojmo igrat, ojmo pjevat
oko ruva nevjestina!
Ova majka 'čerku ima
pa je ona dozivala:
"Majko moja, dobro moje,
kiti meni ruvo moje!"
Ojmo igrat, ojmo pjevat
oko ruva nevjestina!
Ova neva baba ima,
ona ga je dozivala:

"O ti, babo, dobro moje,
kiti meni ruvo moje!"
Ojmo igrat, ojmo pjevat
oko ruva nevjestina!
Ova neva brata ima,
ona ga je dozivala:
"Brate mili, dobro moje,
sredi meni ruvo moje!"
Ojmo igrat, ojmo pjevat
oko ruva nevjestina!
Ova neva sele ima,
ona ju je dozivala:
"Sele moja, dobro moje,
slaži meni ruvo moje!"
Ojmo igrat, ojmo pjevat
oko ruva nevjestina!

Kazivači pjesama

1. Pije vino trideset serdara

Kazivala Ane Obad, rođ. 1923. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

2. Ječam žela lijepa djevojka

Kazivala Mare Kralj, rođ. Marinović, rođ. 1905. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

3. Gorom ide Kraljevića Marko

Kazivala Mare Kralj, rođ. Marinović, rođ. 1905. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

4. L'jepa moja livado zelena

Kazivala Ane Obad, rođ. 1923. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

5. *Došla Mare pa je ruže brala*

Kazivala Ane Obad, rođ. 1923. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

6. *'Ajde zbogom, neve naša*

Kazivala Stane Skvičalo, rođ. 1912. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

7. *Dobro došo, đuveglija*

Kazivala Mare Kralj, rođ. Marinović, rođ. 1905. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

8. *Ovi babo sina ženi*

Kazivala Ane Kralj, rođ. Marinović, rođ. 1905. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

9. *A vesele drugarice moje*

Kazivala Mare Kralj, rođ. Marinović, rođ. 1905. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

10. *U Iva je porasla šenica*

Kazivala Ane Obad, rođ. 1923. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

11. *Vrani se konji igraju*

Kazivala Ane Obad, rođ. 1923. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

12. *Žetvu žela lijepa djevojka*

Kazivala Mare Kralj, rođ. Marinović, rođ. 1905. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

13. *Sinoć majka večerala s Markon*

Kazivala Mare Kralj, rođ. Marinović, rođ. 1905. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

14. (Potkolo) *Skoči, kolo da skočimo*

Kazivala Stane Skvičalo, rođ. 1912. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

15. *Raste drvo lovorika*

Kazivala Stane Skvičalo, rođ. 1912. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

16. *Djevojka je išla*

Kazivala Ane Obad, rođ. 1923. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

17. *Pod onom gorom zelenom*

Kazivala Ane Obad, rođ. 1923. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

18. *Hrani majka do devet sinova*

Kazivala Jele Skvičalo, rođ. Uroš, 64 godine stara, rođ. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

19. *U petak se Ivo razbolio*

Kazivala Jele Skvičalo, rođ. Uroš, 64 godine stara, rođ. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

20. *Koliko je veliko Kosovo*

Kazivala Jele Skvičalo, rođ. Uroš, 64 godine stara, rođ. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

21. *Žetvu žela neve i đevere*

Kazivala Jele Skvičalo, rođ. Uroš, 64 godine stara, rođ. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

22. *Kupale se dvi sestrice*

Kazivala Jele Skvičalo, rođ. Uroš, 64 godine stara, rođ. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

23. *Bijela je klikovila vila*

Kazivala Marija Skvičalo, rođ. 1894. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

24. *Banovića dozivala majka*

Kazivala Marija Skvičalo, rođ. 1894. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

25. *Žetvu žele žetverice mlade*

Kazivala Kate Dragić, rođ. Butijer, rođ. 1885. u Drveniku. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

26. *Čuva ovce čobane Miloše*

Kazivala Kate Dragić, rođ. Butijer, rođ. 1885. u Drveniku. Zapisao Olinko Delorko 21.5.1961. u Pridvorju.

27. *Koja ima malo čedo*

Kazivala Nike Vlahutin, rođ. 1899. u Gabrilima (zaselak Vlahutini). Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Vlahutinima.

28. *Banovića dozivala majka*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

29. *O Jovane Beograđanine*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

30. *Vezak vezla u matere Jela*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

31. *Gorom ide Kraljevića Marko*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

32. *Je li kakva ta djevojka*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

33. *Vila bana sa planine zvala*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

34. *Žetvu žela lijepa djevojka*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

35. *Žetvu žela lijepa djevojka*

Kazivala Luce Miloglav, rođ. Kralj, rođ. 1899. u Dubravki (nekadanjim Mrcinama). Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravci.

36. *Djevojka je sijeno brala*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

37. *Sve povrzi, za Boga prioni*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

38. *Kakve su ti lijepo Konavle*

Kazivala Ane Miloglav, rođ. Obad, rođ. 1892. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

39. *Hajdmo rijet u ime Boga*

Kazivala Jane Glavinić, rođ. Skvičalo, rođ. 1888. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

40. *Rano rani od Sibinja Janko*

Kazivala Jane Glavinić, rođ. Skvičalo, rođ. 1888. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

41. *Nisam dunja da bi' uvenula*

Kazivala Jane Glavinić, rođ. Skvičalo, rođ. 1888. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

42. *Pjevala je na Grudi djevojka*

Kazivala Kate Glavinić, rođ. Čupić, rođ. 1911. u Dubravki. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

43. *Sve povrzi, a za Boga primi*

Kazivala Jane Glavinić, rođ. Skvičalo, rođ. 1888. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

44. *Sunce moje, što si prigrijalo*

Kazivala Jane Glavinić, rođ. Skvičalo, rođ. 1888. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

45. *Čudna čuda od bukova 'lada*

Kazivala Jele Živac, rođ. Glavinić, rođ. 1924. u Dubravki. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

46. *Sačuvaj te Bože*

Kazivao Pavo Šapro, rođ. 1889. u Zastolju. Zapisao Olinko Delorko 22.5.1961. u Dubravki.

47. *U Bega je sazrela pšenica*

Kazivala Jane Lazarević, rođ. Obad, rođ. 1881. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 23.5.1961. u Vodovađi.

48. *Pade listak naranče*

Kazivala Jane Lazarević, rođ. Obad, rođ. 1881. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 23.5.1961. u Vodovađi.

49. *Brzo žnite, moje žetelice*

Kazivala Jane Lazarević, rođ. Obad, rođ. 1881. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 23.5.1961. u Vodovađi.

50. *Sunce zađe, a mjesec izađe*

Kazivala Jane Lazarević, rođ. Obad, rođ. 1881. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 23.5.1961. u Vodovađi.

51. *Oj devojko, na zlo udarila*

Kazivala Jane Lazarević, rođ. Obad, rođ. 1881. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 23.5.1961. u Vodovađi.

52. *Da je Bog do i Bogorodica*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

53. *Djevojka je momku prsten povraćala*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

54. *Soko ima zlatno perje*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

55. *Ozdol svati kitom jedre*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

56. *O devojko, dušo moja*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

57. *Dobro jutro, gorice zelena*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

58. *U gradu je porasla naranča*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

59. *Aleksander, sunce ogrijano*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

60. *Da bi momak curu objubio*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

61. *Dozivala majka Banovića*

Kazivala Nike Bupić, rođ. Mortižija, rođ. 1877. u Ljutoj. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

62. *Žetvo moja, bijela šenice*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

63. *'Ajde momče, popni se u goru*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

64. *Gorom ide Krajevića Marko*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

65. *O veselo, drugarice moje*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

66. *Žetvu žela neve i djevere*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

67. *Vez'te bolje, obje druge moje*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

68. *Vezak vezla Jele Ivanova*

Kazivala Luce Škilj, rođ. Lazarević, rođ. 1908. u Vodovađi. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

69. *Po polju se lelijala trava*

Kazivala Luce Škilj, rođ. Lazarević, rođ. 1908. u Vodovađi. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

70. *Šalu šali dok curu premani*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

71. *Pjevaj Mare, dok si u matere*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

72. *O jabuko zeleniko*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

73. *Žetvelica suncu govorila*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

74. *Posula se škatulica sitna bisera*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

75. *Duveglijo, mili brate*

Kazivala Nike Škilj, rođ. Primić, rođ. 1877. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

76. *Dvoje se je milovalo drago*

Kazivala Ane Kralj, rođ. Škilj, rođ. 1879. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

77. *Jadna li je sirota djevojka*

Kazivala Ane Kralj, rođ. Škilj, rođ. 1879. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

78. *Porasla je iz raja mladika*

Kazivala Ane Kralj, rođ. Škilj, rođ. 1879. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

79. *Poboje se Vido Madušića*

Kazivala Ane Kralj, rođ. Škilj, rođ. 1879. u Dunavama. Zapisao Olinko Delorko 24.5.1961. u Dunavama.

80. *Konji se vrani igraju*

Kazivala Mare Živanović, rođ. Marinović, rođ. 1935. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 25.5.1961. u Ljutoj.

81. *Puni mi, puni 'ladane*

Kazivala Mare Živanović, rođ. Marinović, rođ. 1935. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 25.5.1961. u Ljutoj.

82. *Doletjela dva sokola*

Kazivala Mare Živanović, rođ. Marinović, rođ. 1935. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 25.5.1961. u Ljutoj.

83. *Razboje se mladi Banoviću*

Kazivala Ane Đerđi, rođ. Đurković, rođ. 1910. u Jasenici. Zapisao Olinko Delorko 25.5.1961. u Đurinićima.

84. *Povala se niz more gemija*

Kazivala Ane Đerđi, rođ. Đurković, rođ. 1910. u Jasenici. Zapisao Olinko Delorko 25.5.1961. u Đurinićima.

85. *Podranio Krajevića Marko*

Kazivala Ane Đerđi, rođ. Đurković, rođ. 1910. u Jasenici. Zapisao Olinko Delorko 25.5.1961. u Đurinićima.

86. *Vezak vezla Ivanova Jele*

Kazivala Pava Majčica, rođ. Prokurica, rođ. 1882. u Pridvorju (zaselak Rudež). Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju (zaselak Rudež).

87. *Da bi meni izbirati dali*

Kazivala Pava Majčica, rođ. Prokurica, rođ. 1882. u Pridvorju (zaselak Rudež). Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju (zaselak Rudež).

88. *Cmilila je u raj u djevojka*

Kazivala Pava Majčica, rođ. Prokurica, rođ. 1882. u Pridvorju (zaselak Rudež). Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju (zaselak Rudež).

89. *Porasla je u Novom naranča*

Kazivala Pava Majčica, rođ. Prokurica, rođ. 1882. u Pridvorju (zaselak Rudež). Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju (zaselak Rudež).

90. *Dobro jutro, gorice zelena*

Kazivala Pava Majčica, rođ. Prokurica, rođ. 1882. u Pridvorju (zaselak Rudež). Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju (zaselak Rudež).

91. *Biser Mara u jezeru brala*

Kazivala Pava Majčica, rođ. Prokurica, rođ. 1882. u Pridvorju (zaselak Rudež). Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju (zaselak Rudež).

92. *Konj zelenko rosnu travu pase*

Kazivala Pava Majčica, rođ. Prokurica, rođ. 1882. u Pridvorju (zaselak Rudež). Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju (zaselak Rudež).

93. *Staro momče sjedi na kamenu*

Kazivala Marija Skvičalo, rođ. 1894. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju.

94. *Oj Šariću, ne der' opanaka*

Kazivala Marija Skvičalo, rođ. 1894. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju.

95. *Sve sam moje potrošio novce*

Kazivala Marija Skvičalo, rođ. 1894. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 26.5.1961. u Pridvorju.

96. *Sunce zađe a mjesec izađe*

Kazivala Luce Vezilić, rođ. Simović, rođ. 1885. u Čilipima. Zapisao Olinko Delorko 27.5.1961. u Čilipima.

97. *Buli, nini u zlaćenju zipci*

Kazivala Luce Vezilić, rođ. Simović, rođ. 1885. u Čilipima. Zapisao Olinko Delorko 27.5.1961. u Čilipima.

98. *Gorom ide Anica đevojka*

Kazivala Luce Vezilić, rođ. Simović, rođ. 1885. u Čilipima. Zapisao Olinko Delorko 27.5.1961. u Čilipima.

99. *Porasla je lika lovorika*

Kazivala Mara Kordić, rođ. Mađeško, rođ. 1883. u Drveniku. Zapisao Olinko Delorko 27.5.1961. u Čilipima.

100. *Pjevaj, Mare, dok si u matere*

Kazivala Mara Kordić, rođ. Mađeško, rođ. 1883. u Drveniku. Zapisao Olinko Delorko 27.5.1961. u Čilipima.

101. *Rano rani od Udbine Mujo*

Kazivala Mara Kordić, rođ. Mađeško, rođ. 1883. u Drveniku. Zapisao Olinko Delorko 27.5.1961. u Čilipima.

102. *Povila se u bega šenica*

Kazivala Ane Vuković, rođ. Bušković, rođ. 1905. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 28.5.1961. u Radovčićima.

103. *Ivanića dozivala majka*

Kazivala Ane Vuković, rođ. Bušković, rođ. 1905. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 28.5.1961. u Radovčićima.

104. *Grlica je proso jela*

Kazivala Ane Vuković, rođ. Bušković, rođ. 1905. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 28.5.1961. u Radovčićima.

105. *Šikala se barka*

Kazivala Ane Vuković, rođ. Bušković, rođ. 1905. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 28.5.1961. u Radovčićima.

106. *Mlad' se Josip oženio*

Kazivala Ane Cvjetković, rođ. Miličić, rođ. 1903. u Zastolju. Zapisao Olinko Delorko 28.5.1961. u Radovčićima.

107. *Kupale se dv'je sestrice*

Kazivala Ane Cvjetković, rođ. Miličić, rođ. 1903. u Zastolju. Zapisao Olinko Delorko 28.5.1961. u Radovčićima.

108. *Porasla je u raju maginja*

Kazivala Ane Cvjetković, rođ. Miličić, rođ. 1903. u Zastolju. Zapisao Olinko Delorko 28.5.1961. u Radovčićima.

109. *Konja kuje Jutica Bogdane*

Kazivala Marica Desin, rođ. Božović, rođ. 1893. u Moluntu. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Moluntu.

110. *Vezak vezla Janje Vojinova*

Kazivala Marica Desin, rođ. Božović, rođ. 1893. u Moluntu. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Moluntu.

111. *Ja sam vili tada govorila*

Kazivala Marica Desin, rođ. Božović, rođ. 1893. u Moluntu. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Moluntu.

112. *Je l' ti žao što se rastajemo*

Kazivala Mare Kušelj, rođ. 1897. u Mikulićima. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Pločicama.

113. *Moj se babo prevari za blago*

Kazivala Mare Kušelj, rođ. 1897. u Mikulićima. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Pločicama.

114. *O devojko, imaš koga svoga*

Kazivala Mare Kušelj, rođ. 1897. u Mikulićima. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Pločicama.

115. *Kad je došla Lasandelu gradu*

Kazivala Mare Kušelj, rođ. 1897. u Mikulićima. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Pločicama.

116. *Poraslo je cmije i bosije*

Kazivala Mare Kušelj, rođ. 1897. u Mikulićima. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Pločicama.

117. *Djevojka je s'jeno brala*

Kazivala Ana Peko, rođ. Hendić, rođ. 1885. u Dubravki. Zapisao Olinko Delorko 29.5.1961. u Pločicama.

118. *Povila se bjelica šenica*

Kazivala Pava Letunić, rođ. Vragolov, rođ. 1908. u Brotnicama. Zapisao Olinko Delorko 31.5.1961. u Mihanićima.

119. *Pjevaj koja od vas djevojaka*

Kazivala Pava Letunić, rođ. Vragolov, rođ. 1908. u Brotnicama. Zapisao Olinko Delorko 31.5.1961. u Mihanićima.

120. *Poranio Krajeviću Marko*

Kazivao Luko Letunić, rođ. 1914. u Mihanićima. Zapisao Olinko Delorko 31.5.1961. u Mihanićima.

121. *Nina, nina, zlato moje*

Kazivala Pava Letunić, rođ. Vragolov, rođ. 1908. u Brotnicama. Zapisao Olinko Delorko 31.5.1961. u Mihanićima.

122. *Crni čador u poju*

Kazivala Luce Šiša, rođ. Kapetanić, rođ. 1890. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 1.6.1961. u Mihanićima.

123. *Tambur dere na ulici*

Kazivala Luce Šiša, rođ. Kapetanić, rođ. 1890. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 1.6.1961. u Mihanićima.

124. *U petak se Ivo razbolio*

Kazivala Luce Šiša, rođ. Kapetanić, rođ. 1890. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 1.6.1961. u Mihanićima.

125. *Konja kuje Markić Senjanine*

Kazivala Pava Letunić, rođ. Vragolov, rođ. 1908. u Brotnicama. Zapisao Olinko Delorko 1.6.1961. u Mihanićima.

126. *V'jeće čine tri mila brajana*

Kazivala Pava Letunić, rođ. Vragolov, rođ. 1908. u Brotnicama. Zapisao Olinko Delorko 1.6.1961. u Mihanićima.

127. *Sam se vere nejačak Matija*

Kazivala Luce Šiša, rođ. Kapetanić, rođ. 1890. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 1.6.1961. u Mihanićima.

128. *Božić, Božić bata*

Kazivala Luce Šiša, rođ. Kapetanić, rođ. 1890. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 1.6.1961. u Mihanićima.

129. *O javore, zelen bore*

Kazivala Jane Kesovija, rođ. Mujo, rođ. 1899. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

130. *Ode dolje niz valove*

Kazivala Jane Kesovija, rođ. Mujo, rođ. 1899. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

131. *Žetvu žela neve i đevere*

Kazivala Stane Uroš, rođ. Arkulin, rođ. 1909. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

132. *Pjevaj koja od vas devojaka*

Kazivala Stane Uroš, rođ. Arkulin, rođ. 1909. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

133. *Mare moja, dušo moja*

Kazivao Niko Uroš, rođ. 1872. u Lovornom. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

134. *Sunce moje, 'de si dosad bilo*

Kazivala Luce Šemeš, rođ. Čagalj, rođ. 1883. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

135. *Tri su bora uporede rasla*

Kazivala Luce Šemeš, rođ. Čagalj, rođ. 1883. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

136. *O javore, zelen bore*

Kazivala Luce Šemeš, rođ. Čagalj, rođ. 1883. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

137. *Ova neva dvore mela*

Kazivala Luce Šemeš, rođ. Čagalj, rođ. 1883. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

138. *Monče gleda, majka ne da*

Kazivala Luce Šemeš, rođ. Čagalj, rođ. 1883. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

139. *Ninaj, ninaj, zlato moje*

Kazivala Luce Šemeš, rođ. Čagalj, rođ. 1883. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

140. *Porasla je djetvelina*

Kazivala Luce Šemeš, rođ. Čagalj, rođ. 1883. u Pridvorju. Zapisao Olinko Delorko 2.6.1961. u Lovornom.

141. *Povila se u Iva šenica*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

142. *Djevojka se suncu protivila*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

143. *Oj Savice, tiha vodo 'ladna*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

144. *Vozila se po moru galiija*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

145. *Raslo drvo lovorika*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

146. *Tekla voda na valove*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

147. *Kladila se vila i djevojka*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

148. *Puni mi, puni, 'ladane*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

149. *Pod tvojim prozorom teče vodica*

Kazivala Ane Pećar, rođ. Bratoš, rođ. 1908. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 3.6.1961. u Karasovićima.

150. *U bega se povila šenica*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

151. *Naša neve sinoć došla, malo izjela*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

152. *Razbolje se vjerena djevojka*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

153. *Zametnu se kolo djevojaka*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

154. *Sjedi tinto na grančici*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

155. *Konja sedla Karloviću Ive*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

156. *Plače sele Nakićeva*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

157. *Sunce žarko 'đe si dosad bilo*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

158. *Ojmo igrat, ojmo pjevat*

Kazivala Luce Bokarica, rođ. Bratoš, rođ. 1863. u Grudi. Zapisao Olinko Delorko 4.6.1961. u Tušićima.

**THE MANUSCRIPT COLLECTION OF FOLK SONGS FROM
KONAVLE NOTED DOWN BY OLINKO DELORKO**

TANJA PERIĆ-POLONIJO

Summary

The first part of this article is an elaborate description of the manuscript collection of folk songs from Konavle noted down by Olinko Delorko in 1961. The author exhibits the structure of the collection in relation to Delorko's other collections pertaining to the Dubrovnik region, pointing to his specific descriptions of the tellers and their telling, as well as the places in Konavle themselves. The second part contains the complete collection of 158 folk songs from Konavle.